

#DWARS

Roads Kunstkop

Outsider Art in Oostpoort

pagina 12 en 13

Doodleuk

Tekeningen van Peter de Wit in Tot Zover

pagina 17

En verder

Column Linnaeushof	2
Familiezaken gebundeld	4
MeerEnergie	8
'Deplacateur'	14
Kunstwacht	15
!WOON: dubbel glas	22

Column

De column van een stadsdeelbestuurder komt dit keer van Jan-Bert Vroege

Onze parken zijn de huiskamers van Oost

Oost heeft geweldige parken en parken zijn belangrijk. Parken zijn zo veel meer dan alleen groene oases. Parken zijn de huiskamers van de wijk. Je kunt er ontspannen, sporten, genieten van kunst en cultuur en elkaar ontmoeten. Parken zijn eigenlijk de enige plekken in de stad waar mensen, ongeacht leeftijd, inkomen, afkomst, enzovoorts elkaar nog spontaan kunnen ontmoeten. Een park is de plek in de stad waar iedereen uit zijn eigen bubbel kan en durft te stappen.

De komende tijd gaat er veel gebeuren in onze parken in Oost. In het Oosterpark zijn we hiermee al begonnen. De monumentale muziekkoepeel is volledig gerestaureerd en weer klaar voor zowel spontane als geplande culturele of feestelijke evenementen. In het parkhart zijn begin oktober veel nieuwe bomen geplant en hier komt ook een veilige toiletvoorziening die voor iedereen toegankelijk is. Ook zijn er nieuwe Calisthenics toestellen geplaatst naast de tennisbaan. Dagelijks maken daar al veel mensen gebruik van. Er wordt meer aangepakt. De omgeving van het Nationaal

Slavernijmonument krijgt een kwaliteitsimpuls. We gaan hier flink aan de slag, zodat op 1 juli volgend jaar de jaarlijkse herdenking in een meer waardige omgeving kan plaatsvinden. Ook de wandelpaden aan de zuidkant van het park krijgen een grote beurt en tegelijk hopen we de wateroverlast alhier op te lossen. Daarbij worden ook nog tientallen extra bomen in het park geplaatst.

Ook in het Flevopark gaat er veel gebeuren. Het waterschap gaat de dijk verhogen. Dit is nodig, omdat het park steeds een beetje zakt en langzaam onder water dreigt te raken. De laatste maanden is met alle belanghebbenden en betrokken buurtbewoners veel overleg geweest wat de beste oplossing zou kunnen zijn. Dit proces werd begin oktober op een regenachtige maandagavond feestelijk afgesloten met de onthulling van een heus dijkgedicht. In dit park blijven we als stadsdeel werken aan de definitieve invulling van het momenteel door de buurt gekraakte Flevor. Een laagdrempelige horecavoorziening waar iedereen zich welkom voelt, dat is ons einddoel.

Muziekkoepeel in Oosterpark

Het park Frankendael werd onlangs opgeschrikt door een grote brand in de leegstaande 'villa'. Gelukkig zijn er geen gewonden gevallen. Hier zijn kansen om het park uit te breiden met een natuurlijke speelvoorziening. De altijd betrokken Vrienden van het park hebben al een mooie opzet gemaakt, waar we als stadsdeel graag verder mee gaan. Ook de unieke stijtuin achter Huize Frankendael krijgt eindelijk een flinke opknappbeurt. Daarna gaan we het beheer samen met vrijwilligers structureel beter organiseren. Tenslotte, het Diemerpark op IJburg. Na het recente besluit om de sportvelden uit te

breiden gaan we ook in de rest van dit bijzondere park aan de slag. Er komen betere plekken waar honden veilig en vrij kunnen loslopen en we zetten in op versterken van de ecologie. Het openluchttheater, wat 20 jaar ongebruikt is wegens verkeerde aanleg, gaan we nu echt goed inrichten.

Kortom, onze parken zijn uniek en bijzonder. Alle buurtbewoners, maar ook bezoekers van elders, genieten er dagelijks van. Met extra investeringen en in samenwerking met betrokken bewoners worden ze een nog fijnere huiskamer van de buurt. #

Colofon

Dwars door de buurt is een onafhankelijke lokale krant die in 2024 zeven keer zal verschijnen.

De krant wordt huis aan huis verspreid in de buurten van Oud-Oost (Oosterpark-, Transvaal- en Dapperbuurt) en Watergraafsmeer in Amsterdam-Oost.

Op meerdere openbare plekken in Oost liggen exemplaren om gratis mee te nemen. De oplage is 25.000. Ook is Dwars te lezen op de website www.oost-online.nl.

Dwars 246 verschijnt vrijdag 13 december 2024, de deadline voor uw bijdrage is donderdag 21 november 2024.

Adresgegevens:

Wijtenbachstraat 36
1093 JC Amsterdam
06 42 80 78 05
dwarskrant@gmail.com

Kernredactie:

Anita Boelsums, Anneke Hesp, Melissa Plomp, Frank Schoevaart en Arie van Tol (hoofdredacteur)

Coverillustratie: John Prop

Opmaak:

Frits van den Akker, Robert Nieman en Ron de Wit

Medewerkers:

Robert van Andel, Rose Bartholomé, Anna ten Bruggencate, Wendy Danser, Connie Dekker, Annette Douwes, Eddy Ellert, Ank Engel, Dick Feenstra, Carolien Gevers, Hella de Groot, Lennie Haarsma, Winnie van Heesch, Jim Jansen, Jaap Kamerling, Judith Lammers, Méland Langeveld, Ruud Meijer, Justus van Oel, Evelien Polter, Henk Pouw, Dineke Rizzoli, Ellen Ros, Jan Schep, Jaap Stam en Ans van Stijgeren

Bestuursleden Stichting Dwars

door Oost: Joost Blom, Arie van Tol en Frits Wegenwijs

Redactionele bijdragen:

Dynamo, HJS, OAR en !WOON

Druk: Rodi Rotatiedruk

Reageren op een artikel of een onderwerp opperen, graag: dwarskrant@gmail.com

#DWARS

Redactioneel

Tekst: Arie van Tol

In dit herfstnummer van Dwars veel aandacht voor groen, schoon en duurzaam. In de column van het stadsdeel, op deze pagina, gaat het over onze parken. Op de pagina hiernaast geeft Jeroen Smit voorbeelden waar nog veel te winnen is op het vlak van duurzaamheid. Even verderop is een burger-initiatief om afval te bestrijden het onderwerp. De laatste ontwikkelingen bij Meer-Energie in Middenmeer komen aan de orde. En ook de artikelen over de stickerverwijderaar, de kunstwacht en het aulagebouw van De Nieuwe Ooster zijn onder te brengen in de categorie schoon en duurzaam. En hoe groen is wel niet Anna's Tuin en Ruigte (pagina 14)? Ook cultuurliefhebbers komen aan hun trekken. Met naast het gebruikelijke verhaal en gedicht de aankondiging van een atelierroute, Outsider Art in Oost op de middenpagina's en een interview met Peter de Wit over zijn expositie *Doodleuk* in *Tot Zover*. Rubrieken en andere vaste bijdragen completeren de inhoud van deze Dwars 245. Veel leesplezier! #

Column

Door: Jim Jansen

Ode aan het Linnaeushof

De Henri Polaklaan, globaal gelegen tussen het Auschwitzmonument en Artis, werd ooit door *Het Parool* uitgeroepen tot allermooiste straat van Amsterdam. Die uitverkiezing heb ik nooit helemaal begrepen en toen ik onlangs opnieuw het Linnaeushof in de Watergraafsmeer betrad, wist ik zeker dat deze Amsterdamse courant er helemaal naast zat. Niet de Henri Polaklaan, maar het Linnaeushof verdient het predicaat 'allermooiste straat van de stad'. Op 3 september 1924 kreeg het Linnaeushof per raadsbesluit haar naam en werd vernoemd naar Carl Linnaeus, de beroemde Zweedse arts en plantkundige. Zelf was ik toen nog lang niet geboren, maar dik vijftig jaar later, we schrijven de lente van 1975 en ik was drie jaar en een paar maanden oud, ging ik er wonen. Kijkend door de ogen van een kind van amper vier turven hoog, zie je dat alles groot is. En soms zelfs een beetje eng. De Martelaren van Gorcum met zijn immense torens, was niet alleen een massieve kerk, maar de klok veroorzaakte elk half uur ook een enorme kakofonie. De beuk in de kerktuin? Heel groot! Net zoals de tennisclub in het midden, met verschillende banen: uitgestrekt. Het poortje en de nabijgelegen Hibscrib waren dan weer meer onder de noemer eng te categoriseren. Het Linnaeushof staat synoniem voor mijn jeugd, een onbezorgde tijd waarin welhaast alles kon. Voetballen op het plein totdat de

pastoor van dienst, Jan Zwart, in zijn gele bolide kwam aanrijden om te vertellen dat het niet mocht. De nonnen van het klooster die nog steeds een lesbevoegdheid hadden en ons de geheimen van het breien, haken en ander handwerk bijbrachten. Klimmen op het dak van de Lidwinaschool om verdwaalde tennisballen te zoeken. En natuurlijk het jaarlijkse ritueel op 31 december. Toen om klokslag 00.00 uur het traditionele oudjaarsvuur werd ontstoken en we altijd hoopten dat onze stapel blauwsparren en Nordmannen hoger zou zijn dan die in de Pythagorasstraat en op het Mariotteplein. Op het Linnaeushof leerde ik fietsen, ging ik acht jaar lang dagelijks naar school en voetbalde ik met mijn broers waarbij de lantaarnpalen als goal fungeerden.

Onlangs was ik er weer, omdat het Linnaeushof op de kop af honderd jaar bestond. De kerk maakte ouderwets kabaal, op de tennisbaan werd een gemengd dubbel afgewerkt waarbij de spelers duidelijk niet het DNA van Richard Krajicek bezaten. En de huizen van architect Alexander Jacobus Kropholler stonden er nog altijd onveranderd prachtig bij. Toen ik de Hof via de Wethouder Frankeweg verliet, kwam mijn gewaardeerde collega Marcel van Roosmalen in bijzijn van zijn drie dochters aanrijden. Ze zijn er onlangs komen wonen en hen gun ik net zo een onbezorgde jeugd zoals ik die daar ooit heb gehad. #

Reageren? jim@newscentist.nl

Meer, meer, meer... duurzaamheid

Tekst: Arie van Tol | Fotografie: Frank Schoevaart

‘We zijn bezig met zes nieuwe afleveringen.’ Jeroen Smit is een van de makers van het leerzame en onderhoudende televisieprogramma *Wat houdt ons tegen?* Duurzaamheid is het centrale thema. In de achttien uitzendingen die te zien zijn geweest kwamen de zeer diverse aspecten van dat onderwerp aan bod.

Jeroen Smit: ‘De leiders van morgen leren de ideeën van gisteren.’

We zitten in het nieuwe koffietentje op de hoek van de Linnaeusstraat / Transvaalkade en kijken uit op de Watergraafsmeer aan de overzijde van de Ringvaart. Aan de andere kant van het raam passeren voetgangers en fietsers. We maken kennis met elkaar middels uitwisselingen over de actualiteit rond fatbikes, de vermeende asielcrisis en onze kinderen. Zijn kinderen zijn in feite de belangrijkste motivatie om zich intensief met het klimaat en duurzaamheid bezig te houden.

Buurtbewoner Jeroen Smit is bedrijfskundige en onderzoeksjournalist. Met het drietal boekwerken *Het Drama Ahold*, *De Prooi* (over ABN Amro) en *Het grote gevecht* (over Unilever en met name Paul Polman) vestigde hij zijn naam. Velerlei functies en activiteiten hebben hun (voorlopige) apotheose gekregen in de televisieserie *Wat houdt ons tegen?*

Groei versus klimaat

In zijn boek *Het grote gevecht*, verschenen in 2019, schetst Smit haarscherp het thema dat hem sindsdien met name bezighoudt: hoe beperken we de verdere opwarming van de aarde die nog veel desastreuzere gevolgen zal hebben dan nu al. Hij volgt de grote ambities van CEO Paul Polman: ‘Multinationals als Unilever spelen een hoofdrol in het uitbannen van armoede en het aanpakken van het klimaatprobleem.’ Het gevecht wordt verloren, Unilever blijft de groeigedachte in al haar facetten koesteren. En ook bij andere multinationals is de bekommernis om het klimaat niet bijster groot.

Smit: ‘Ik ben nu, vijf jaar later, helaas sceptischer geworden. Het denken in termen van groei – groei van winst, groei van productie, groei van inkomen en bonus, groei van marktaandeel, groei van aandelenwaarde – heerst in het

bedrijfsleven, en heerst aan de economische faculteiten. En bovendien, naast leiders in ondernemingen maken ook consumenten, werknemers en beleggers nog altijd die grote draai niet. Ook zij willen niet inleveren, niet met minder genoegen nemen.’

En toch wil en kan Smit optimistisch blijven. ‘Veranderingen gaan altijd (te) traag, en zeker als mensen stappen terug moeten doen. Maar het besef van de noodzaak tot veranderen wordt groter. Driekwart van de Nederlanders is zich bewust van de klimaatproblematiek.’

Kaas zonder koe

Met de serie *Wat houdt ons tegen?* zetten Smit en zijn medepresentatoren Jaap Tielbeke en Daphne Dupont Nivet de kijkers flink aan het denken. Onrustbarende feiten worden getoond en toegelicht, duurzame alternatieven worden voorgelegd aan makers van verspillende producten en de informatieve boodschappen worden ook nog eens op prettige wijze gepresenteerd.

Jaarlijks een miljard babyluiers in de verbrandingsoven

Aan Smit de vraag welke aflevering hem het meest dierbaar is. ‘Ik schrijf vooral over leiderschap in het bedrijfsleven. In de aflevering *Duurzame Directeuren* stellen we vast dat het economie- en bedrijfskunde onderwijs, zowel aan universiteiten en hogescholen als in het middelbaar onderwijs de afgelopen veertig jaar nauwelijks is veranderd. We hebben onderzoek gedaan: de afgelopen tien jaar ging slechts drie procent van de havo-vwo eindexamenvragen over duurzaamheid of over het belang van circulariteit. De leiders van morgen

leren de ideeën van gisteren. Wat houdt ons tegen om economielessen te ontwerpen die niet alleen oog hebben voor de financiële impact maar ook voor de mens en het milieu?’

In de aflevering getiteld *Kaas zonder koe* wordt verteld hoe schrikbarend veel CO²-uitstoot de zuivelindustrie veroorzaakt. De productie van kaas zorgt voor meer CO²-uitstoot dan de productie van kippen- en varkensvlees. Smit: ‘Waarom wordt er niet veel sneller ingezet op de productie van kaas zonder de inzet van de koe? Technisch kan het al.’ Weggooiluiers (pampers) vervullen voor wasbare luiers is het onderwerp van de aflevering *Uit de luiers*. Jaarlijks verdwijnen bijna een miljard babyluiers in Nederland in de verbrandingsoven. ‘Kruidvat heeft beloofd om in de winkels wasbare luiers te leggen, naast de pampers. Die zijn niet alleen veel beter voor het klimaat maar ook voor de portemonnee. Dreumesen zijn tot 2 jaar eerder zindelijk als ouders die luiers gaan gebruiken.’

Ook de vegaburger vult een uitzending. ‘Waarom maken we de plantaardige burger niet tot standaard? Wie proeft het verschil nog? We eten 400 miljoen hamburgers, zo’n elf procent van de totale vleesconsumptie. Als supermarkten de vegaburgers in de winkelschappen naast de vleesburgers leggen, zal het imago verbeteren. Een paar dubbeltjes goedkoper en klanten gaan het proberen. Nu moeten ze vaak nog naar een onduidelijk vega-hoekje in de winkel. Leg plantaardig gewoon in het vleesvak. Sommige supermarkten bewegen voorzichtig in die richting. De Vomar is er al mee bezig.’

Er is een nieuwe reeks van zes afleveringen van *Wat houdt ons tegen?* in de maak. Een van de uitzendingen zal gaan over de enorme verspilling rond kleding

die na digitale aankoop wordt teruggestuurd, verkapt Smit. ‘Zo’n veertig procent van de via internet gekochte kleding wordt teruggestuurd. Dat is gratis. Van die veertig procent wordt een groot deel vernietigd, omdat het duurder is te controleren of de geretourneerde artikelen opnieuw zijn te verkopen dan ze te vernietigen. Een adembenemende verspilling. De retourzendingen zullen moeten verminderen. Wehkamp maakt een voorzichtig begin door vijftig cent te rekenen voor het terugsturen van kleding.’

De rol van overheden

Smit vervolgt: ‘Maar hier manifesteert zich ook het grootste probleem. Bedrijven hebben een gelijk speelveld nodig. Als een bedrijf een investering in duurzaamheid doet, maar de concurrent gaat daar niet in mee, dan zal die concurrent een kostenvoordeel hebben. Het is belangrijk dat bedrijfsleven samen met overheden het speelveld veranderen...’ Smit is enthousiast over de Europese initiatieven om het bedrijfsleven te dwingen verantwoording af te leggen over de impact van hun handelen op mens en milieu. ‘Ik ben ervan overtuigd dat onze (klein-) kinderen zich over dertig jaar verwonderd afvragen waarom die afspraken niet veel eerder zijn gemaakt. Vergelijk het met de vervuiling van het milieu. Vijftig jaar geleden kon een ondernemer zijn afval gewoon dumpen, daar keek niemand van op. Nu vinden we het logisch dat zo’n ondernemer zwaar wordt gestraft.’

Dat van het huidige kabinet weinig verwacht mag worden op het gebied van klimaatverandering en verduurzaming is duidelijk. Maar een verbod op bepaalde reclame bijvoorbeeld kan op lokaal niveau worden ingevoerd, betoogt Smit. ‘Het aanpakken van vliegvlagen, benzineauto’s of milieuverwoestende cruise-reizen kan uit de abri’s van een gemeente worden geweerd. In Den Haag zijn ze vanaf volgend jaar verboden.’

Smit wil wel waken voor het louter toepassen van het beprijzen van klimaat-effecten. ‘Vliegen moet niet zoals in het begin van de luchtvaart een elitaire aangelegenheid worden. Voor zakenmensen die zeer regelmatig vliegen moet het vooral veel en veel duurder worden, maar een jaarlijkse vliegvakantie voor mensen met een modaal inkomen moet mogelijk blijven.’

‘Veel van de maatschappelijke uitdagingen die nu spelen zijn terug te voeren op het verdelingsvraagstuk. Ook bij duurzaamheid is dat een erg belangrijk aspect. Als rijk land moet Nederland voorop gaan. We moeten veel meer gaan betalen voor onze consumptie. Onze CO²-uitstoot is vele malen groter dan die van armere landen.’

Oost

Dat alle onderwerpen in de serie *Wat houdt ons tegen?* en alle duurzaamheidsvraagstukken ook burgers van Amsterdam Oost raken is duidelijk. Een specifieke toespitsing op Oost zou hij zo een, twee, drie niet kunnen noemen. ‘Ja, ik kan natuurlijk wel zeggen dat de plek waar ik woon, Watergraafsmeer, het paradijs op aarde is. Alle faciliteiten zijn in de buurt.’

Daar houden we het maar bij wat Oost betreft. Vanaf zondag 17 november zijn de nieuwe afleveringen van *Wat houdt ons tegen?* bij Human op NPO2 te zien. De vorige achttien terugzien kan ook, bijvoorbeeld via de website [#jeroensmit.net](http://jeroensmit.net)

Familiezaken gebundeld

Tekst: Lennie Haarsma | Fotografie: Frank Schoevaart

In Oost/Watergraafsmeer zijn een groot aantal familiebedrijven. Carolien Gevers startte daar vanaf 2020 in de Dwars een rubriek over, die nu gebundeld is in een bijzonder vormgegeven boekje. Met prachtige foto's van Frank Schoevaart.

Carolien Gevers en Frank Schoevaart

Carolien: 'Ik heb er best wel van geleerd. Als kind vond ik familiebedrijven al heel leuk. Later heb ik in mijn psychologie-praktijk ook mensen uit familiebedrijven behandeld. Ik was altijd onder de indruk van de impact die familiebedrijven in een gezin hadden. Daar heb ik soms ook meer op doorgevraagd. Wat ik ontdekte, was dat in veel familiezaken het bedrijf 's avonds aan tafel zit. In het geheel van deze vijftientig verhalen zijn er absoluut verschillen, maar ik vond het heel leuk om te zien hoe groot de loyaliteit en trots was en dat ze allemaal heel goed op

de hoogte waren van de geschiedenis. En ik heb de ondernemers echt leren kennen. Het zijn vaak enorme doeners en bovendien creatief. Ik ervoer bij hen vaak een jaloersmakende, intelligente manier van denken en oplossen.'

Epiloog toegevoegd

'Aan het eind van ieder verhaal is een extra pagina toegevoegd voor een epiloog. Ik had vanuit de interviews geleerd dat er bij ondernemers nogal eens dingen kunnen veranderen, afhankelijk van wat er in de familie gebeurde. Of als de economie verandert. Ik reali-

seerde me dat de eerste interviews al vier of drie jaar terug hadden plaatsgevonden. Zo wist ik van ijzerwazaak Liefhebber in de Pretoriusstraat dat ze gingen stoppen en dat van 't Hull hun zaak in Oost had moeten sluiten. Maar er bleken meer veranderingen. Helaas ook eentje met een intens verdrietige afloop die niet te voorzien viel. Enfin de lezer moet het maar lezen'.

Zijstapje

Eén verhaal gaat over de broers Jan Erik en Eduard van Regteren Altena die in 1975 een klein muziekensemble oprichtten en aan de wieg stonden van

samenwerkten en daarin niet eens zoveel verschilden van de andere familieondernemers. Het feit dat het de broers goed doet dat de zoon van de violist voorsnog de wens heeft zich als muzikant en componist te scholen, vond ik vergelijkbaar met de trots van de andere ondernemers als hun nazaten het bedrijf ingingen.'

Samenwerking

'Met Frank ging de samenwerking erg goed. Hij maakt mooie foto's en legt makkelijk contact met de mensen. We hadden steeds goed overleg over de keus voor de definitieve foto: het beeld dat het best paste bij de geïnterviewde ondernemers. Frank heeft de eindredactie gedaan en er nog heel wat oneffenheden uitgehaald. Heel fijn ook dat zijn foto's nog mooier uitkomen dan in de krant. Aan mijn partner Frits heb ik de vormgeving te danken. Hij ontwierp het omslag en zorgde voor de mooie en vaak speelse layout. Om maar te zwijgen over zijn sprekende logo van de rubriek.'

Vijftientig familiezaken in Amsterdam Oost is te koop bij diverse beschreven familiebedrijven alsook bij Linnaeus Boekhandel. #

'Het bedrijf zit 's avonds aan tafel'

het wereldberoemde Mondriaankwartet. Carolien: 'Dat is echt een zijstapje. Ik kwam hier zelf mee, omdat ik de violist ken en wist dat hij jarenlang samenspeelde met zijn broer Eduard en dat hun beider partners ook muzikanten zijn of waren. Ook zag ik dat de broers soms echt bijna als collega's

Tekening Samsplan

Redactioneel

'Kwetsend en respectloos,' vindt Willy van Grondelle de tekening op de voorpagina van Dwars 243. 'De stereotiep getekende karakters staan haaks op hoe mijn zoon Sam statushouders zag.'

In Dwars 243 op pagina 6 stond een artikel over de stichting Samsplan, een project waarbij statushouders worden opgeleid tot voetbalcoaches. Met Samsplan is een idee van de vorig jaar overleden Sam van Grondelle ten uitvoer gebracht. 'Op het artikel (van Jaap Stam, red.) zelf is niets aan te merken, maar de voorpagina over het onderwerp kan echt niet.'

De eindredactie van Dwars heeft in de tekening van John Prop geen kwaad gezien, ook geen reden tot twijfel over plaatsing. De verbolgenheid van Sam's moeder en meerdere afkeurende geluiden van lezers zijn wel aanleiding geweest voor een discussie in de laatste redactievergadering. #

Sam van Grondelle in 2021 (foto Dewi Stolk)

Muziek aan het bed in OLVG

Tekst: Annette Douwes | Fotografie: Dionne Polet-Brussee

Naast de maandelijkse, gratis toegankelijke patiëntenconcerten in de kapel van OLVG Oost, organiseert muziekcoördinator Dionne Brussee (Dienst Geestelijke Verzorging) het project Muziek aan het Bed. Kleinschalige, professionele muzikoptredens op verschillende afdelingen in OLVG Oost en West.

Musici die speciaal zijn opgeleid of veel ervaring hebben met musiceren in de zorg verlenen hieraan hun medewerking. Bijvoorbeeld de musici van Stichting MuzIC (musiceren voor patiënten op de IC), evenals musici van het Conservatorium van Amsterdam, van het Nederlands Philharmonisch Orkest en muzikale medewerkers van het OLVG die hiermee extra ervaring opdoen met musiceren voor mensen in de zorg. Vrijwilligers bieden begeleiding en ondersteuning. Patiënten kunnen even hun ziek-zijn vergeten en genieten van de helende muziek die hen raakt en herinneringen oproept, die ze graag

willen delen. Dit zorgt regelmatig voor intieme en ontroerende momenten.

Een middag muziek voor patiënten van twee afdelingen kost 150 euro. De Stichting Vrienden van OLVG is medefinancier van het project, maar aanvullende donaties zijn hard nodig! Op donderdagmiddag 26 september jl. stond het eerste patiëntenconcert van het nieuwe seizoen dan ook in het teken van Muziek aan het bed. Met indrukwekkende optredens van enkele aan het project deelnemende musici: Joep van Leeuwen (gitaar en zang), Huub de Pagter (zang) en de jonge, internationaal

gelauwerde Sasha Witteveen (contrabas). Dit belooft weer veel moois voor de patiënten in het OLVG! #

Een violiste van NedPho speelt voor een patiënt

Stichting Vrienden van OLVG: <https://vriendenvanolv.nl/projecten/muziek-aan-het-bed/> Data patiëntenconcerten: zie nieuwsbrief DGV, aan te vragen bij d.m.brussee@olv.nl

Eten is weten

Tekst: Anita Boelsums | Fotografie: Frank Schoevaart

Het is nog maar tien jaar geleden dat Maurits de Klepper het vak gastronomie invoerde op het University Amsterdam College (UAC), een basisopleiding en unicum in de Nederlandse wereld van de kookkunst. Zijn studenten noemen hem een bevlogen docent. Koken op het Sciencepark, hoe zit dat?

Maurits de Klepper: 'Pasta in kokend water gooien? Hoeft helemaal niet.'

Maurits de Klepper neemt zijn jonge kinderen graag mee naar een luxe restaurant. 'Mensen vinden dat bijzonder, maar die kleintjes genieten er net zo van als mijn vrouw en ik.' Het tekent zijn voorliefde voor culinair genieten, iets waar in Nederland minder aandacht voor is dan in menig ander land. 'Als je kijkt naar het percentage dat mensen van hun inkomen uitgeven aan boodschappen en eten dan staat Nederland onderaan in Europa. Ik geloof dat de Belgen een derde van hun budget aan eten uitgeven.' En hij zelf? 'Nou, ik denk wel meer. Maar wij zijn misschien een extreem voorbeeld.' Hij verbaast zich erover dat mensen jaren sparen om twee weken te reizen. Hij geniet veel liever van het alledaagse, zoals eten. Helemaal nadat hij vorig jaar een ernstig hartinfarct kreeg en er bijna niet meer geweest was.

Geneuzel

De Klepper is 42 en zou oorspronkelijk het leger ingaan. 'Mijn ouders waren beiden beroepsmilitair, dus dat lag voor de hand,' vertelt hij. 'Maar toen ik mijn vrienden zag feestvieren tijdens de introductieweek aan de VU, dacht ik: dat wil ik ook!' Hij moet er nog om lachen. Maar het blijkt geen gek besluit: Maurits is een slimme student en promoveert in de Sociale Wetenschappen: Onderzoeksmethoden en Statistiek. Het onderzoeksleven bevalt de nog jonge twintiger echter totaal niet. 'Al dat geneuzel in de marge en die publicatieverplichting en die meningen die je serieus moet nemen, niets voor mij!' Op advies van zijn begeleider begint hij met lesgeven en zo ontdekt hij zijn ware passie.

Mooie mix

Toch knaagt er nog iets. Alleen bezig

zijn met zijn intellect vindt De Klepper niet bevredigend genoeg. Hij was altijd al weg van eten en koken en besluit, naast zijn docentschap, een koksopleiding te doen. 'Een fantastische ervaring!' beschrijft hij. 'Een heel ander soort werk. Dan zie je ook dat slim zijn uiteindelijk niet zo heel veel uitmaakt. Ik kan wel makkelijk leren, ben handig met papierwerk, maar in de keuken... ja daar gaat het om handvaardigheid, dan is dat voordeel er niet meer per se. Dat vond ik enorm verfrissend. Het was een gouden tijd. Heel leuke mensen, hard werken.' Het beroep van kok is echter zwaar, betaalt slecht en is lastig te combineren met een gezin, dus De Klepper verzint iets anders. Met biochemicus en 'fellow foody' Ramon Puras praat hij in de wandelgangen veel over eten en samen komen ze op het idee om gastronomie als vak op het UAC in te voeren. De Klepper: 'Koken is natuurlijk voor een groot gedeelte natuurwetenschappen en scheikunde maar er zit ook een sociale kant aan: eten, waarnemen, ervaren. Dat is een mooie mix en past perfect bij wat het UAC is: een brede bacheloropleiding.' De opleiding gastronomie blijkt een succes. Alleen jammer dat het maar één vak is en er slechts 20 studenten per jaar aan kunnen deelnemen.

Wetenschappelijke principes

Wat leren de studenten precies? 'Het idee is om ze het wetenschappelijk denken dat ze leren in hun andere studierichtingen ook te laten gebruiken in het dagelijkse koken,' legt De Klepper uit. 'Dat begint met aantekeningen maken, bijhouden wat je doet, systematisch waarnemen en proberen te begrijpen wat er gebeurt. Weinig mensen vragen zich bijvoorbeeld af wat er gebeurt als pasta kookt. Of waarom pasta in kokend water gegooid moet

worden. Hoeft helemaal niet, ook al leer je dat overal. Studenten leren daar kritisch over na te denken.' De colleges gaan niet over koken op moleculair niveau maar 'slechts' over de wetenschappelijke principes die erachter zitten. Het kneden van brood? 'Niet nodig, ik leg studenten uit hoe je de ingrediënten wel moet husselen, maar dat de gluten die elasticiteit geven, zelf hun werk doen, die zoeken elkaar zelf op.'

Surrogaat chocola

De studenten wonen aan de overkant van het UAC - een duurzaam, futuristisch bruin complex aan de rand van Science Park - in hun studentenkamers. 'Het risico bestaat dat ze alleen maar hier in deze buurt blijven rondhangen,' vertelt De Klepper. 'Ik geef ze daarom altijd tips voor winkels in Oost, bijvoorbeeld in de Javastraat, waar ze hun boodschappen kunnen doen.' Een van de opdrachten die ze krijgen tijdens hun colleges gastronomie is om daar iets eetbaars te kopen dat ze niet kennen. 'Ze moeten dat onderzoeken en er thuis iets van maken door het te koken of te bakken. In een volgende les geven ze er een presentatie over, vertellen iets over de wetenschap erachter en dan mogen wij het proeven. Laatst hadden we een prutje van chayote, een soort langwerpige groene appel. Die komt oorspronkelijk uit Zuid-Amerika maar wordt tegenwoordig ook in de

Turkse keuken gebruikt. En vorig jaar had een Russische student surrogaat chocola gemaakt, dat is gemaakt van varkensbloed. Ze gaf ons allemaal een stukje, daarna vertelde ze het pas. Het was niet zo heel lekker, beetje korrelig en droog, ijzerig... meer bloed dan chocola.'

Experimenten

Worden er ook kooklessen gegeven op Science Park? De Klepper: 'Een onderdeel van de collegereeks is dat we drie volle dagen koken, daar huren we de keuken voor van de Hogeschool van Amsterdam. Eén sessie gaat over bakken, brood en zoete dingen. Eén over proteïne, vlees en vis, en één gaat over groente. Studenten moeten de hele dag experimenten uitvoeren. Zo moeten ze bijvoorbeeld een simpel basisrecept van koekjes maken, met bloem, suiker, ei en boter. Door telkens iets te variëren verandert het resultaat en dat bespreken we met elkaar. Bruine suiker - daar zit stroop in en maakt het deeg vochtiger - in plaats van witte suiker of margarine in plaats van boter. We hebben het dan bijvoorbeeld over het type vet en de smeltemperaturen. Boter heeft een veel lagere smeltemperatuur, dus als je daarmee koekjes bakt, lopen die sneller uit, worden ze plat en breed. Bij margarine dat een hogere smeltemperatuur heeft gebeurt dat veel later waardoor het koekje beter in vorm blijft.'

Pizza met foie gras en truffel

De enthousiaste wetenschapper/kok zou niets liever doen dan zijn gastronomielessen uitbreiden naar buurtcentra. En ja graag in Oost, want dat vindt hij een fantastische buurt. Vol smaak vertelt hij over de mooie beweging die hij op dit moment ziet in de culinaire wereld, namelijk dat alles kan. 'Neem een boek van Ottolenghi. Alle smaken kunnen bij elkaar, het is niet meer zo benepen allemaal, het moet gewoon heel lekker smaken. Alleen de Italianen zeggen nog dat bij een visgerecht geen kaas kan, maar waarom niet? Dat kan toch lekker zijn? Gewoon proberen. Dropsaus op zalm, waarom niet?' Of hij zelf een favoriet gerecht heeft? Zonder aarzeling: 'Jaaa... toch pizza! Dat kun je helemaal maken zoals je zelf wilt, luxe met foie gras en truffel bijvoorbeeld, of op de barbecue gooien. Je moet er je eigen brooddeeg voor maken, mijn grootste hobby. En bovenal: je kunt het met je handen eten!' #

UAC, een duurzaam, futuristisch complex

Afval bestrijden met een brede blik

Tekst: Winnie van Heesch | Fotografie: Gonda Janssen

Elke woensdagmiddag trekken ze vanuit Buurtcentrum de Meevaart naar het Atjeh-plein. Een groep vrouwen in oranje en rode schorten, gewapend met bezems, grijpers en vuilniszakken. Maar afval bestrijden is niet hun enige doel, vertelt Mieke Maes (70) van Atelier Kans en Kracht.

De konvooiraad

'Vergaderen doen we niet. We zijn doeners!' Mieke geniet van de vrijheid die ze als pensionada heeft om nee te zeggen tegen urenlang overleggen onder een systeemplafond. Maar de beroepsbuurtwerker in haar is nog lang niet uitgeblust. Zestien jaar geleden richtte ze met een groep vrijwilligers

Atelier Kans en Kracht op, 'een konvooi tegen eenzaamheid'. Het is een hechte groep vrouwen met een brede blik en uiteenlopende roots, maar allemaal sterk geworteld in de Indische buurt. De vrijwilligers dragen drie zelfhulpgroepen in de Meevaart: van Turkse oudere vrouwen, van mantelzorgers en van

mensen met psychische problematiek. Daarnaast ondersteunt het atelier initiatieven tegen eenzaamheid.

Uitnodiging

Maar hoe werd dit konvooi tegen eenzaamheid een konvooi tegen afval? 'Kijk, wij wandelen veel door de buurt. En dan babbelen we met mensen en dan horen we keer op keer dat het zo vies is hier. Een vrouw vertelde dat ze het zo zat was dat ze af en toe met een grijpertje door haar straat ging. En ze merkte dat ze daardoor ook vaker in gesprek kwam met buurtbewoners. Zo kwamen we op het idee. Onze pleintjes moeten weer zo netjes verzorgd zijn dat ze uitnodigen tot ontmoetingen.'

Mooie houten veilingkistjes naast de afvalbakken

De konvooiraad besloot om te focussen op het vuilste plekje van de buurt. Dat was het Atjehplein. 'Het ligt daar vol met verpakkingen van to go maaltijden en sigarettenpeuken. En het is werkelijk schrijnend om te zien hoe zwervers in die bakken vol met hondendrollen en bedorven eten duiken om er blikjes en flesjes uit te halen.' De konvooiraad heeft naast de afvalbakken mooie houten veilingkistjes geplaatst. Daar kunnen mensen nu hun statiegeldverpakkingen achterlaten voor mensen

die dat kunnen gebruiken. Tijdens het schoonmaken houden de vrouwen hun ogen en oren goed open. 'Dan zie je bijvoorbeeld dat in het speeldedeelte voor kinderen de prullenbakken op volwassen hoogte staan. Dus wat gebeurt er: kinderen laten hun rommel op de grond vallen en hun ouders rapen het op en gooien het in de prullenbak. Terwijl je juist van jongs af aan moet leren zelf je rommel op te ruimen.' De volgende stap is dan ook om buurtkinderen bij het project te betrekken: met een lied, of door kinderen zelf een prullenbak te laten ontwerpen.

Vonkje

De groep probeert buurtbewoners te stimuleren zelf ook een straat of plein te adopteren. 'Wij vragen buurtbewoners om hun ogen en verstand te gebruiken. Zie je een plek die vuil is? Zet daar een kistje neer voor statiegeldflesjes of organiseer iets met elkaar. Het gaat erom dat iedereen een steentje bijdraagt.' De konvooiraad heeft nu al het gevoel iets te hebben aangewakkerd. 'Het is als een klein vonkje dat steeds groter wordt.' De aandacht van het stadsdeel hebben ze al getrokken: 'Jan-Bert Vroege vroeg of wij wilden deelnemen aan een commissie. Maar vergaderen, dat doen we niet.' #

Wil je helpen een straat of plein in de buurt schoon te houden? Neem contact op met Mieke Maes en Atelier Kans en Kracht.

**Mail: amtomaes@gmail.com
Tel: 06-44343342.**

Haringkarren, bloemenstallen, kiosken: vaste staanplaatsen weg?

Tekst en fotografie: Ank Engel

Vergunninghouders en ondernemers op de wachtlijst hebben op 5 juli jongstleden een brief ontvangen waarin wordt aangekondigd dat de staanplaatsvergunningen voor onbepaalde tijd op termijn gaan verdwijnen. Wat gaat er veranderen en wat zijn de gevolgen voor de ambulante ondernemers?

Wijziging beleid

De gemeente Amsterdam werkt aan een 'beleidsnota voor verkooppunten in de openbare ruimte'. Belanghebbenden krijgen inspraak, maar de gemeente moet zich wel houden aan de Europese Dienstenrichtlijn. In die richtlijn telt het gelijkheidsbeginsel zwaarder: jonge, nieuwe ondernemers moeten ook een kans krijgen. Daarom worden nieuwe staanplaatsvergunningen via loting verstrekt. Meeloten kost € 157,90. Wie uitloot, krijgt de helft hiervan terug. De nieuwe vergunningen worden uitgegeven voor naar verwachting tien jaar om ondernemers voldoende tijd te geven hun investeringen terug te verdienen. Zittende ondernemers maken zich zorgen. Volgens de gemeente onterecht: 'Voor hen verandert er voorlopig nog niets.'

Geen verbetering

Is loten eerlijker? Ria Zwaan van vishandel Zwaan zegt: 'Iedereen een kans gunnen, daar ben ik het mee eens, maar alleen als iemand al een tijdje ingeschreven staat.'

Is tien jaar genoeg om de investeringskosten eruit te halen? 'Dat is volslagen

onzin! Dan ga je pas verdienen. Je bouwt je bestaan op en als het dan goed draait, gaat een ander er met de buit vandoor. En na die tien jaar? De bijstand? Wij worden na jaren zwoegen

beloond met uitzetting! Niet iedere verandering is een verbetering.'

De eigenaar van bloembinderij Mari-sha (Van Marumstraat) heeft tot zijn pensioen nog een paar jaar te gaan. Kan hij zijn kraam dan nog voor een redelijk bedrag verkopen?

Een andere ondernemer wil zijn stal graag aan zijn zoon doorgeven. Maar wat gebeurt er na die tien jaar? Werkloosheid? De gemeente gaat bij het opstellen van het nieuwe beleid kijken of het mogelijk is de vergunning door te

geven aan een familielid om er zo voor te zorgen dat familiebedrijven behouden blijven.

Mooie entree

Een eigenaresse van een bloemenstal is bezorgd: 'Ik moet straks een plek verlaten waar ik een eigen klantenkring heb opgebouwd, een gezond bedrijf. Iedereen kreeg in het oude systeem een kans. Moet ik thuis zonder inkomsten wachten tot er ergens in de stad een plek vrijkomt en hopen dat ik mazzel heb om in te loten?'

'Na tien jaar ga je pas verdienen'

Een vleesverkoper denkt er anders over: 'Ondernemen brengt nu eenmaal risico's met zich mee. De huur is niet hoog.'

Verschillende bloemenstallen in Oost zijn gesloten, zoals de bloemenstal van André op de Kruislaan. Lia en Jan van Slooten in de Linnaeusstraat zijn in januari gestopt na 25 jaar. Lia was al geruime tijd ziek. De bloemenstal in de Fizeastraat is gesloten, omdat Rocco de Cocker met pensioen is. Het stadsdeel hoopt dat er een nieuwe exploitant wordt gevonden, eventueel met een andere bestemming. Een buurtbewoner zegt: 'Het zou fijn zijn als er een opvolger komt. Het was zo'n mooie entree van Amsteldorp.' #

Veel (vaste) klanten bij Ria en Ap Zwaan

Zintuigen, onderzoek en cultuur

Tekst: Robert van Andel | Fotografie: Henk Pouw

De Zwaardemakerstraat ligt naast het talud van de Gooiseweg in de De Wetbuurt (Amsteldorp). De woonblokken zijn daar dwars naast elkaar geplaatst en danken hun straatnaam aan professor Hendrik Zwaardemaker. Deze fysioloog is de aanleiding voor deze bijdrage over zintuigen.

Hendrik Zwaardemaker (1857-1930) was opgeleid tot KNO-arts en vervulde in Utrecht het hoogleraarschap in de fysiologie; dit vak behelst het onderzoek naar lichamelijk waarnemen.

De fascinatie met de zintuigen is diep verankerd in de menselijke cultuur. Schilders uit de 17de eeuw als Peter Paul Rubens en Jan Breughel de Oude schilderden een serie van de vijf zintuigen maar met allegorische voorstellingen zoals toen gebruikelijk was. En al 400 jaar voor onze jaartelling onderscheidde de oud-Griekse filosoof Aristoteles vijf zintuigfuncties. Zijn ordening bleef lang overeind in de westerse cultuur.

Geen smaak

Als adolescent verbeeldde Rembrandt van Rijn de klassieke vijf zintuigen op kleine olieverfpanelen. Het is zijn vroegst bekende werk. Zijn stijl is dan al herkenbaar met licht/donker effecten, realistische personages en een losse verftoets. De jonge Rembrandt geeft het thema van de zintuigen op humoristische wijze weer door mild de spot te drijven met wie hij afbeeldt. In anatomisch correcte volgorde zijn de verbeelde klassieke zintuigfuncties: 1) de Reuk: het bijbrengen van een flauw gevallen patiënt met de geur van ammoniak, 2) het Gezicht(vermogen): de lenzenlijper/brilverkoper die zijn waar aanprijst, 3) het Gehoor: drie zangers bij kaarslicht en 4) het Gevoel: de kwakzalver/operateur, die zijn patiënt pijnigt.

Genieten van geur en smaak eerder kunstzinnig dan te objectiveren

Museum De Lakenhal in Leiden is sedert 2012 de trotse eigenaar van het paneeltje Brillenverkoper. De Geur, het Gehoor en de Reuk zijn eigendom van de particuliere Leiden Collection te New York en zijn tijdelijk ook in De Lakenhal te bewonderen. De Smaak ontbreekt helaas in Leiden. De voorstelling daarvan is onbekend, waarschijnlijk is dit werk reeds lang geleden verloren gegaan.

Zeven zintuigen?

Tegenwoordig worden het evenwichtsorgaan en het lichaamshoudingsbesef (proprioceptie) als zesde en zevende zintuigfuncties beschouwd en sommigen zien ook honger en dorst als een zintuig. Het gevoel wordt nu onderverdeeld in tast-, pijn-, warmte- en koudezin.

Druk en contact

Beeldend kunstenaars, schrijvers en wetenschappers hebben inspiratie ontleend aan het besef dat alle menselijke kennis wordt verworven via onze zintuigen en dat alle communicatie over die kennis verloopt via deze zintuigen. In de huidige wereld met zijn vele technologische hulpmiddelen reikt de menselijke waarneming over enorme afstanden dankzij telefoon en televisie. Met behulp van (elektronen)

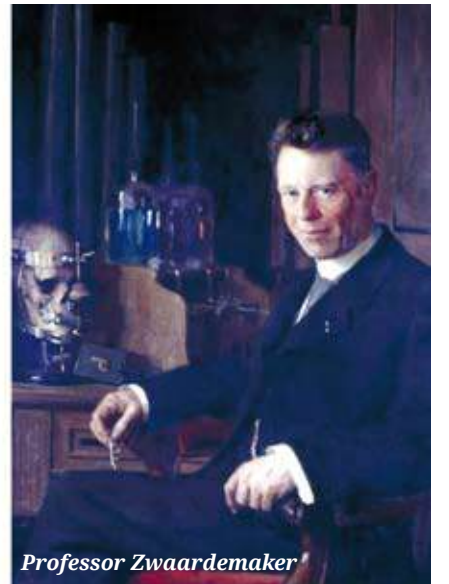
microscopie, MRI en CT orgaanscans en (ruimte- en radio)telescopen kunnen we afbeeldingen zien van fenomenen op nano-, maar ook op megaschaal. Al die informatie bereikt ons brein uitsluitend via de zintuigen.

Vanuit de evolutie gezien doen levende organismen met hun zintuigen informatie over hun omgeving op die zij nodig hebben om te overleven. Alle zoogdieren, ook de mensen hebben vergelijkbare organen voor zintuigfuncties. Steeds vindt een transmissie plaats naar zenuwimpuls door energetische stimuli (druktoefening, luchttrillingen of elektromagnetische lichtgolven) of, bij reuk en smaak, door contact met moleculen bij reuk en smaak.

Hoortoestellen

De zenuwimpuls verzorgt daarop het signaaltransport naar het centrale zenuwstelsel. Bij allen, dier en mens,

Geleerden en straatnamen in de Watergraafsmeer - deel 34

Professor Zwaardemaker

leidt dit tot reflexen en tot handelen. Zo komt bij de mens zijn 'werkelijkheid' tot stand en ook communicatie over en analyse van die 'werkelijkheid'. Daarbij komt de mens tot zelfbewustzijn met alle verhalen die daaruit voortkomen.

De prikkelgevoeligheid van zintuigen is altijd specifiek en begrensd. Prikkel die buiten bereik van onze zintuigorganen liggen worden uiteraard niet opgemerkt zonder hulpmiddelen. Zo is de reuk van honden superieur aan die van ons en zien nachtdieren infraroodstraling (insecten 'zien' ultra-violet). Het is aannemelijk dat - zonder aan bovennatuurlijke krachten te denken - er velerlei informatie is die de mensheid ondanks zijn hulpmiddelen tot nu toe mist. Behalve Hendrik Zwaardemaker verrichtten ook andere wetenschappers onderzoek naar zintuigen. Carolus Linnaeus hield zich bezig met geuronderzoek en Hermann von Helmholtz

met oogonderzoek. Zwaardemaker onderzocht geur en smaak, hij vulde Linnaeus' reukstoffenindeling aan en hield zich bezig met de verbetering van hoortoestellen.

Umami

Wetenschappelijk smaak- en geuronderzoek heeft zich weerbarstig getoond. Geur en smaak blijken zeer met elkaar verbonden en verheugen zich beide in een grote mate van subjectiviteit. Genieten van en waardering voor geur en smaak blijken eerder kunstzinnig dan objectieverbaar, denk maar aan kookkunst. De smaak onderscheidt zoet, zuur, zoet en bitter. Bij testen met een in een oplossing gedompeld wattenstokje blijken kleine moleculen van chemische stoffen die tot de zuren, de zouten of de suikers behoren eenduidiger sensaties te geven dan grotere die al snel bitterzoet, bitter-zout of zuur-zout overkomen.

In 1908 beschreef de Japanse hoogleraar Kikunae Ikeda een vijfde smaak die hij de naam umami, Japans voor heerlijk of hartig, gaf en die opgewekt wordt door het aminozuur glutaminezuur en derivaten daarvan. In 2002 werden de chemoreceptoren voor umami geïdentificeerd. De westerse erkenning van deze vijfde smaak heeft lang op zich laten wachten.

Olfactometer

De geurstoffencategorisering waaraan professor Zwaardemaker bijgedragen heeft omzeilt het ondoenlijke proces om geuren in te delen naar karakter. Met zijn olfactometer koos hij een andere weg en bepaalde vergelijkenderwijs geuren op welriekendheid dan wel weerzinwekkendheid. Deze methode leidde tot een negenpuntenchaal. Met een aan het oud-Grieks ontleende term voor genot of lust wordt dit de hedonische waarde genoemd. Deze wordt gescoord tussen -4 en +4. Bij de uitkomst blijkt - niet verrassend - ook de concentratie van een geurstof van groot belang. De olfactometer speelt een rol bij het bepalen van milieuhinder.

De enorme betekenis van geur en de relatieve ongrijpbaarheid ervan komt op prachtige literaire wijze tot uiting in de roman Het Parfum van de Duitse schrijver Patrick Süskind. Wie dit boek leest, wordt zich heel sterk bewust van de impact van geur. #

MeerEnergie: dé lokale warmteleverancier voor Middenmeer

Tekst: Evelien Polter | Fotografie: Frank Schoevaart

Met de restwarmte uit de serverruimtes van datacenter Equinix op Science Park gaan inwoners van de wijk Middenmeer hun huizen verwarmen. Buurtcoöperatie MeerEnergie is al lange tijd bezig met de voorbereidingen. 19 oktober is de buurtwarmtecampagne gestart om zo veel mogelijk mensen in de wijk mee te laten doen bij de collectieve warmtevoorziening.

Samen met de gemeente Amsterdam en Firan, infrastructuurspecialist en dochteronderneming van Alliander, ontwikkelt buurtcoöperatie MeerEnergie een warmtenet van én voor bewoners. Zij leggen een hoofdleiding aan die water van ongeveer 30 graden Celsius van het Science Park dwars door de spoordijk naar de Watergraafsmeer brengt. Vanuit het datacenter gaan leidingen naar een warmtestation met een centrale warmtepomp op (groene) elektriciteit. Deze verwarmt het water vervolgens tot ongeveer 80 graden. Daarna gaat het naar 10 of 15 warmtehuisjes in de wijk. Die zijn zo groot als een parkeerplek. Vanuit deze huisjes lopen leidingen naar de woningen. In overleg met de gemeente wordt bij de grote opknopbeurt van de straten, de riolering en het gasnet in Middenmeer-Noord het warmtenet nu al aangelegd.

Duurzaam

Wim van de Woerd, bestuurslid MeerEnergie, en de straatvoerders Lily Dokter en Leopold Witte vertellen enthousiast over hun werkzaamheden

wanneer ik hen spreek voor dit artikel. De straatvoerders gaan samen met veertig anderen langs de huizen om de bewoners te motiveren om mee te doen. Het bestuur overlegt met de woningbouwcoöperaties en andere grotere huizenbezitters over de overgang van het gas naar het warmtenet. Hoe meer buurtbewoners meedoen, hoe lager de kosten per huishouden zullen worden. De coöperatie denkt straks zeker niet duurder te zijn dan de huidige leveranciers, waarschijnlijk gaan buurtbewoners zelfs minder betalen voor verwarming en water. Wim, Lily en Leopold vinden het belangrijk dat de warmteleidingen eigendom worden van de bewoners. Dat is voor hen beter dan wanneer het aanbod voor het warmtenet komt van een commercieel bedrijf dat winst moet maken. Lily benadrukt dat ze het heel fijn vindt om als straatvoerder met haar buurtgenoten in contact te komen over dit onderwerp. Andere voordelen die door de drie betrokkenen genoemd worden zijn: je gebruikt energie die anders verloren gaat, je krijgt stabiele warmtekosten

Straatvoerder Leopold Witte op huisbezoek

en waarschijnlijk goedkoper dan de alternatieven, en tenslotte dat het iets is van en voor de buurt.

Efficiënt

Nederland kent nog maar weinig voorbeelden van buurtbewoners die hun eigen warmtenet bezitten. In Amsterdam is alleen de bioscoop het Ketelhuis op het Westergasfabriekterrein een warmtenet aan het ontwikkelen. De Watergraafsmeer lijkt niet meteen erg geschikt voor zo'n buurtwarmtenet. Door het versplinterde woningbezit is het bijvoorbeeld niet mogelijk via een overeenkomst met één woningcorporatie meteen honderden woningen aan te sluiten. Daar staan echter grote voordelen tegenover, vindt MeerEnergie. In een buurt als Middenmeer met oudere, lastig te

isoleren woningen die dicht op elkaar staan, is een warmtenet efficiënt. In de toekomst gaan alle Amsterdamse woningen van het gas af en zal elk huishouden een eigen warmtepomp moeten aanschaffen. Een warmtepomp per woning vraagt een grote eigen investering van een bewoner, neemt veel ruimte in en vraagt onderhoud en aandacht (die bij het warmtenet uit handen worden genomen). Het warmtenet van MeerEnergie biedt daarvoor een volwaardig alternatief. #

Neem het leven zoals het komt

Tekst: Jim Jansen | Fotografie: Eddy Ellert

Journalist Jim Jansen en fotograaf Eddy Ellert begeven zich door Amsterdam-Oost en komen bekende en onbekende buurtgenoten tegen. Deze keer Jean Tillie, hoogleraar politologie aan de UvA die een Zatte drinkt in Mojo.

Is het friet of patat? Dat is de vraag die op deze woensdagavond in oktober als eerste op tafel komt als we aanschuiven aan de bar van Mojo aan de Ringdijk. Jean Tillie heeft trek en wil wel 'een bakje friet' bestellen. Patat verbetert de verslaggever, maar Jean is een Limburger en daar is volgens hem friet friet. Gevolgd door een kenmerkende bulderende lach. Hij woont al meer dan veertig jaar in Amsterdam, nadat hij als negentienjarige anarchist Maastricht verliet om politologie te gaan studeren aan de UvA. Het Amsterdam van de jaren tachtig van het vorige millennium paste bij hem. Met de krakersrellen, harde muziek en alles wat daar nog meer bij kwam kijken. Naar eigen zeggen is hij geen anarchist meer. 'Maar wel decaan bij de Hogeschool van

Amsterdam en dat is hartstikke leuk,' zegt hij. 'Het is geweldig om te kijken hoe je het harde fundamentele onderzoek kan samenbrengen met het toegepaste van het praktijkgerichte.' Tot het eind van het studiejaar blijft hij decaan om vervolgens met pensioen te gaan. 'Ik heb het dan elf en een half jaar gedaan en dan is het mooi geweest. Zeker met het vooruitzicht om een opleiding te gaan volgen op de fotoacademie en weer een nieuw boek te gaan schrijven.' Behalve dat hij stukken maakt voor De Groene schreef hij meerdere boeken. *Gedeeld land* zag in 2013 het licht en had als ondertitel 'het multiculturele ongemak van Nederland'. In 2016 verscheen *Rumoer* over de Nederlandse kiezers en politiek in de periode van 1998-2012.

Jean Tillie stopt eind van dit studiejaar als decaan

Waar het nieuwe boek precies over gaat weet hij nog niet, maar het is gerelateerd aan de huidige Nederlandse politiek. We moeten weer door, maar niet nadat hij heeft verteld dat er nog iets is waar hij verschrikkelijk naar uitkijkt. 'Nieuwe muziek schrijven voor mijn bandje Nova Zembla. Ik zie ons als een clubje heren dat graag muziek maakt, we hebben drie albums gemaakt en we zijn op Spotify te horen.' En wat is het nummer dat

iedereen na het lezen van deze column meteen even moet aanklikken? 'Moeilijk,' zegt hij, 'maar als ik er eentje moet kiezen, dan wordt het *Neem het leven zoals het komt*.' Dat zullen we zeker doen, en terwijl Eddy al vanaf de Ringdijk in zuidelijke richting rijdt, heeft Jean nog een slotakkoord. 'Loate ver der een sjoen week vaan make.' Een vertaling voor de lezers wier wieg niet in Maastricht stond: laten we er een fijne week van maken. #

Danse macabre

En toen...

Tekst: **Melissa Plomp**
Illustratie: **Ruud Meijer**

De mensen drommen bijeen naast de sloot die de weg scheidt van de oude Oosterbegraafplaats. Het loopt tegen middernacht, toch stromen er honderden mensen toe. Hoe vaak wordt men getraakteerd op een spookvoorstelling? Tussen de bomen en graven klinkt gezang. Een geheimzinnige schim danst tussen de bomen. Wat kan het op deze donkere herfstavond nou anders zijn dan de wederopstanding van een van de doden die daar zijn laatste rustplaats heeft?

De twee dronkaards worden hardhandig het café uitgezet. Lallend strom-

pelen ze de straat op. 'Hé, wat zie jij er slecht uit', roept een van de drinkebroers tegen zijn makker, 'Zelfs een lijk is nog mooier!' 'Ben ik een lijk?' roept zijn drinkmaat, 'Maar dan hoor ik hier niet.' Slingerend begint hij de Plantage Middenlaan af te lopen in de richting van de Muiderpoort. 'Hé, waar ga je heen?' roept de drinkebroer nog, maar zijn makker loopt door.

Hij slingert onder het oude poortgebouw door en steekt de brug bij de Singelgracht over. Al bijna twintig jaar is de Muiderpoort zijn functie als stadspoort kwijt. Het hek bij de brug wordt 's nachts niet meer gesloten.

De dronkaard blijft staan bij de poort van de Oosterbegraafplaats, net buiten de Muiderpoort. Hij rammelt aan

het hek. 'Ik ben dood. Laat mij er in! Laat dit arme lijk binnen.' Niemand reageert, de begraafplaats is verlaten. Wanhopig zwalkt de dronkelap heen en weer. Dan neemt hij een snoekduik de sloot in en waadt door de modder naar de overkant, waar hij ternaauwernood de oever weet op te krabbelen. Glimmend en zwart van de blubber blijft hij zo op de oever liggen.

Zijn drinkmaat is hem zo goed en kwaad als dat ging gevolgd. Na de nodige sanitaire stops bereikt ook hij de Muiderpoort. Hij kijkt om zich heen. Waar kan zijn vriend zijn? Hij strompelt verder. Dan hoort hij een kreet. En, oo gruwel, aan de rand van de begraafplaats ziet hij een zwarte, glanzende schim zich verheffen. De schim

schreeuwt het uit. De drinkebroer ook. 'Een spook, een spook!' roept hij en hij wijst naar de begraafplaats. Passanten blijven staan om te kijken wat er te zien valt. De zwarte schim zwaait naar hen. 'Joehoe, ik ben dood! Ik ben een lijk!' roept de schim hen wuivend toe, waarna hij zingend tussen de bosjes verdwijnt. Steeds meer mensen blijven staan om een glimp op te vangen van het zingende lijk dat daar tussen de grafstenen danst. De meesten moeten lachen, sommige klampen zich angstig aan elkaar vast. Zijn de doden tot leven gekomen?

Twee grafdelvers zijn in allerijl opgeroepen. Wanneer zij met hun lantaarns in de hand, zoekend tussen de bomen en graven verdwijnen, gaat er een siddering door het verrukte publiek. Wat een sensatie! De grafdelvers proberen het 'lijk' te pakken te krijgen, hun lichtjes dansen over de begraafplaats. Maar het lijk heeft de grootste lol en is niet van plan de begraafplaats te verlaten. Het zijn een paar toegesnelde agenten die de dronkaard, vol opgedroogde modder, uiteindelijk weten te vangen. Precies als de klokken het spookuur slaan. Zijn roes zal hij uit mogen slapen in de arrestantencel van de Muiderpoort, met uitzicht op de begraafplaats waar hij als lijk zo'n fijne tijd heeft gehad. #

Dit voorval vond plaats in september 1883. Een jaar geleden schreef ik over een andere 'geestverschijning' op dezelfde plek, zo'n dertig jaar later. De oude Oosterbegraafplaats werd toen al geruimd voor de aanleg van het Koloniaal Instituut, later het KIT en Tropenmuseum. In 1929 bezocht de wereldberoemde schrijver Sir Arthur Conan Doyle dezelfde plek. Grappig genoeg niet om een lezing te geven over zijn beroemde personage Sherlock Holmes. Nee, Conan Doyle was ook bekend als 'spiritist'. Hij geloofde in een leven na de dood en in geesten die contact konden zoeken met de levenden. Daar schreef hij een 'wetenschappelijk' boek over. Hij gaf dat jaar in het Koloniaal Instituut een zeer goed bezochte lezing over dit onderwerp. Blijkbaar behield de plek een spookachtig sfeertje.

De heemtuin in park Frankendael

De natuur is goed in wat hij doet
Eigenwijs voor de mens, nog meer eigen gereid
Naar zijn eigen weg naar overleven

De natuur is goed, als zij bloeiend genoeg
is voor de mens
Hij moet haar weten te waarderen
Naar eer en vermogen
Dan pas is de natuur ons gegeven

Het gedicht is van Jan Schep. Poëzie maakt onderdeel uit van zijn website <https://dubbelgroen.com>. Dubbelgroen is (ook) de naam van zijn tuinontwerpwinkel. De foto's van de Heemtuin zijn van Dineke Rizzoli.

Tussen beeld en beweging

Tekst: **Anneke Hesp** | Fotografie: **Rick Paauw**

Kunst wordt nogal eens gezien als een bouwwerk met vele afzonderlijke kamers. Tijdens de Landelijke Atelierdagen op 9 en 10 november doorbreken twee kunstenaars uit Oost die indeling. Kunstenaar Rick Pauw en danseres Irina Hüfner presenteren hun gezamenlijke werk Tussen Beeld en Beweging in de Muiderkerk.

Rick Paauw en Irina Hüfner hebben onderzoek gedaan naar beweging en vorm. Samen hebben zij naar deze expositie toegewerkt. Zij zoeken naar nieuwe inzichten en de verbindende factor van hun disciplines. In hun werksessies speelden beide kunstenaars met het idee van transformatie, met het doel deze tot een nieuw poëtisch geheel te vormen. Hüfner danst in het kader van deze expositie een dans van eigen choreografie. De bewegingen die zij maakt heeft Paauw verwerkt in zijn tekeningen en schilderijen.

Nieuwe eenheid

Danseres Irina Hüfner stelt zich

kwetsbaar op, opent zich om empathisch te luisteren in een zoektocht naar haar natuurlijke oorspronkelijke kracht. Geïnspireerd door haar reizen speelt zij met diverse vormen, volumes en krachtgebruik in haar lichaam. Haar uitdrukking wordt gekenmerkt door sensualiteit, dynamiek, kracht en verstillig. Kunstenaar Rick Paauw toont beelden waarin verschillende dansbewegingen een nieuwe eenheid vormen. In de abstracte schilderijen lijken één of meerdere lichamen zich midden in een transformatie te bevinden. Zijn werk, waarin kleuren en vormen een belangrijke rol spelen, geeft de kijker een sterk gevoel van beweging. #

Dans van Irina Hüfner op 9 november om 19.30 in de Muiderkerk aan de Linnaeusstraat. Toegang gratis.

U bent ook van harte uitgenodigd in de ateliers aan de Oetewalerstraat achter het Manor Hotel op zaterdag 9 november van 12:00 tot 19:00 en op zondag 10 november van 12:00 tot 19:00.

Beeldend kunstenaar Rick Paauw, Oetewalerstraat 67

Tekenaar Frank Jan van de Laan, Oetewalerstraat 63 a

Kunstschilder Chantall Veerman, Oetewalerstraat 63

Keramist Wouter Dam, Oetewalerstraat 69

Experimenteel platform Bradwouf Galerie, Oetewalerstraat 73

Mijn Amsterdam Oost

Tekst: **De Rode Loper op School** | Fotografie: **Studio WinWin**

Wendeline Thole (50) is sinds twee jaar directeur van De Rode Loper op School. Onder het motto 'Kunst dichtbij' brengt zij vele kinderen in Oost in aanraking met kunst en cultuur en ontwikkelt zij met haar team en vele kunstdocenten, kunsteducatieve projecten op school.

'Elke dag fiets ik van de Oosterparkbuurt naar ons kantoor in Broedplaats het Baggerbeest. Dan zie je hoe uitgestrekt, levendig en divers Oost is. Van volle straten, historische verhalen, parken en erfgoed uit oud-Oost naar een splinternieuw stadsdeel, de Sluisbuurt. We zien een nieuwe stad verrijzen, dat is fascinerend. We hopen dat er tussen alle steen- en betonhoogbouw, ruimte is en blijft voor kunst en cultuur, voor de menselijke maat. Dat er plekken komen waar bewoners kunnen 'maken' en elkaar kunnen ontmoeten.'

Bijzondere plek voor kinderen

'Parken zijn belangrijke speel- en vrijplaatsen voor kinderen. Spelen, klimmen, timmeren, vallen, opstaan, vies worden, en af en toe uit het zicht van je ouders kunnen zijn, dat hebben kinderen hard nodig.'

Laatst gelezen kinderboek

'Passend bij het KinderBoekenWeek-thema 'Lekker Eigenwijs', lees ik nu *De Meisjes, 7 sprookjes*. Annet Schaap maakt van sprookjesfiguren mensen van vlees en bloed, die dromen en verlangens hebben. Deze bekende sprookjes krijgen een eigentijdse twist, lees: moraal. Het verhaal over de wolf, die zijn bloeddorst met grote wilskracht probeert te beheersen is actueel en hilarisch om te lezen.'

Bijzondere kunstenaar

'Elke Oosterling zou het museumatelier van kinetisch kunstenaar Mark Bischof moeten bezoeken. Hij is een uitvinder van unieke fascinerende apparaten vol

knikkers en glazen kogels. Je komt ogen te kort, welkom in de wereld van kunst, ambacht, techniek en verwondering.'

Bijzondere basisschool

'We werken op ongeveer 28 scholen, voornamelijk in Amsterdam Oost. Elke school heeft een eigen karakter. Het is belangrijk om goed te luisteren naar de vraag van de scholen. Ik heb bewondering voor hoe scholen zich in deze tijd redden. Ze staan voor grote dilemma's: het lerarentekort, de grote klassen en werkdruk. We proberen mee te denken

'Deze foto geeft ook aan in welke tijd de kunstsector nu is beland'

en zetten kunsteducatie in, niet om leerkrachten te ontlasten, maar vooral om te laten zien dat kunst structureel in het onderwijs thuis hoort.'

Grootste uitdaging

'Kunst zorgt voor sociale binding, maakt nieuwsgierig, stimuleert de verbeeldingskracht en het vinden van creatieve oplossingen. Kunst vertelt verhalen, gedegen kunsteducatie raakt vrijwel altijd kritisch burgerschap. Kinderen kunnen zich uiten en leren 'ergens iets van te vinden'. Ze leren zichzelf en de ander beter begrijpen. Allemaal vaardigheden die in de 21ste eeuw hard nodig zijn. Het is aan ons om dat in én buiten het onderwijs te laten zien, te laten voelen wat kunst daadwerkelijk dóet.'

Grootste zorg

'De rode loper is over de hele wereld een symbool van: welkom. En we rollen hem graag elke dag uit, maar deze foto geeft ook aan in welke tijd de kunstsector nu is beland. Ik word oprecht somber van de plannen in het regeerprogramma. De geldstromen voor de culturele sector worden gekort, de btw-verhoging heeft grote consequenties. Kunst staat onder druk en er is geen aandacht voor het belang van kunst op school. Terwijl cultuureducatie en cultuurparticipatie juist bijdragen aan actuele maatschappelijke thema's en hiermee belangrijker zijn dan ooit. Het wegvallen van subsidies heeft de afgelopen weken ongelofelijk veel onrust bij collega-organisaties gegeven. We raken er de kinderen mee. De plek van kunsteducatie in het culturele veld in Amsterdam is uiterst kwetsbaar. En met het verdwijnen van partnerorganisaties verdwijnt ook de sociaal- maatschappelijke impact voor duizenden kinderen en jongeren.'

Ik verheug me op

'Niet ieder kind krijgt vanuit thuis mee wat kunst en cultuur met je kan doen.'

Door het jaar heen organiseren we voor de zogenaamde Familiescholen (de Flevoparkschool, de Indische Buurt School en de Dapperschool) ouder-kind activiteiten. We trekken er dan samen op uit, van het Pleintheater, Wereldmuseum, Q Factory tot Jeugdland. Ik verheug me in het bijzonder op de KinderKunstBiënnale. De Rode Loper op School biedt, namens honderden kinderen, de jarige stad een cadeau aan: Collectie Amsterdam. Een collectie kinderkunst, een tentoonstelling met mode, accessoires, foto's, kindhoge mensfiguren en 600 unieke poppen. We hopen jong en oud te ontmoeten.' #

Kristallnacht Herdenking 2024

7 november 16.30
Oosterspoorplein/
Muiderpoortstation

Neem voor het defilé svp een bloem, kaarsje of steentje mee!
NB, 9 november valt in het weekend, daardoor verschuift de herdenking naar de donderdag er voor.

Outsider Art in Oostpoort

KUNSTKOP! laat prachtige kunstwerken zien in de voormalige H&M winkel in Oostpoort aan Waldenlaan 10. De makers zijn outsiders. Veel van hen werken aan een terugkeer in de maatschappij nadat ze een uitval hebben meegemaakt. Kunst maken kan dan onderdeel uitmaken van werken aan herstel. Vaak zijn dit dus autodidacten die pas op latere leeftijd kunst zijn gaan maken. Ieder heeft een eigen verhaal. Kunstenaar Jean Dubuffet gebruikte er de term art brut voor. Tegenwoordig staat het bekend als outsider art.

De meer dan 150 kunstwerken zijn ook te koop. Een deel is vanaf de straat zichtbaar maar op donderdag van 10.00 tot 16.00 uur is de ruimte open voor kijkers en andere bezoekers.

De organisatie is in handen van Roads (onderdeel van Arkin). Men werkt hiervoor onder andere samen met de winkeliers van Oostpoort en de gemeente.

Interesse in een kunstwerk?

Mail naar kunstkop@roads.nl of bel 020-5908590.

Amsterdam stickervrij

Tekst en fotografie: **Ans van Stijgeren**

Ergen jullie je ook zo aan al die stickers die overal opgeplakt worden? Max Braakman doet er wat aan, hij noemt zich deplacateur. 'Het is gewoon een hele leuke hobby, het maakt me een stuk gelukkiger.'

We fietsen achter het Amstelstation en nu ik erop let zie ik ze overal: stickers op verkeersborden, lantaarnpalen en containers. We stoppen bij een paal met twee verkeersborden. 'We gaan de paal knippen en scheren,' zegt Max. Hij pakt zijn gereedschap en begint de stickers te verwijderen. Een hele klus want het zijn er wel vijftien. Stickers heb je in allerlei soorten. Papieren stickers en rekstickers. Die laatste zijn moeilijk te verwijderen want ze vallen uit elkaar als je eraan trekt. 'Maar de schraapstickers zijn het ergste,' leert Max me. 'Dat zijn zegelstickers, die krijg je er heel moeilijk af. Maar mij lukt het altijd,' lacht hij. 'Kattenberichten laat ik vier weken hangen. Ik heb ooit een kattenbericht gevonden dat tien jaar op een paal heeft gezeten in huishoudfolie.'

Prikkelarm

Hoe wordt iemand deplacateur? Max is begonnen als container-adoptant, hij begon met vier, nu heeft hij er al 44. Hij heeft een sleutel zodat hij de container kan openen om verstoppingen (bijvoorbeeld grote stukken karton) te verhelpen. Hij houdt ook de omgeving van afvalcontainers schoon. Maar het smaakte naar meer. Max heeft een missie: 'Ik vind een rustige openbare ruimte belangrijk, ik ben tegen verrommeling en voor een prikkelarme stad. Ik merk dat mensen mijn werk erg waarderen,

ik krijg altijd leuke reacties. Eén keer een negatieve omdat ik de sticker van iemands favoriete voetbalclub eraf had gehaald. Maar over het algemeen zijn mensen belangstellend en vragen ze waarom ik dat doe.'

Glasschrapermesje

Max heeft een tas vol gereedschap, waterspuit, zaklamp, kniptang om tiwrapers te verwijderen, maar het glasschrapermesje is zijn favoriet. 'Deze is zijdelings gestabiliseerd, ik kan ermee heen en weer schrapen zonder dat het mesje verschuift. Ik maak eerst het mesje bot, hoe stomper hoe beter het schrapen gaat. De papieren stickers spuit ik nat met water, dan worden ze week en kan ik ze beter afschrapen. Eventueel met een groen sponsje.'

Ik waag ook een poging. Voorzichtig begin ik aan een hoekje. 'Nooit diametraal (naar je vingers toe) werken, want dan kan je je snijden,' waarschuwt Max me. 'Met je andere hand fixeer je het glasschrapermesje en met de ronding van de paal meegaan.' Inderdaad, zo gaat het veel beter. Deze zit erg vast, je hebt nog best veel kracht nodig om hem los te trekken. Het resultaat is mooi. Max: 'Als ik klaar ben kom ik kort daarna terug om te checken of er wat bijgeplakt is, dat haal ik meteen weg. Ik verbeeld me dat mensen het dan niet meer gaan doen. Want daarna blijft het schoon.'

Max vindt een rustige openbare ruimte belangrijk

Outdoor computergame

Mooie en gave stickers bewaart Max, hij heeft inmiddels een hele collectie. 'Ik plak ze op een A4-tje en maak er een foto van. Ik heb er al 7000 gefotografeerd.' (Foto's op Instagram: #Maximiliaan Braakman).

Op naar de volgende paal met stickers want we zijn nog lang niet klaar. 'Het is erg leuk om te doen, het heeft zelfs een meditatief aspect,' vertrouwt Max me toe. 'Eigenlijk een soort computergame maar dan outdoor. Als je een sticker eraf haalt, heb je weer gescoord.' #

Groene oase aan rand van de stad

Tekst: **Annette Douwes** | Fotografie: **Frits Wegenwijs**

Achter in het Science Park naast de UvA ligt Anna's Tuin & Ruigte: een hectare gemeentegrond met voedselbos en tuinen. Ruim zeven jaar geleden opgestart door een groep enthousiaste studenten. Gebaseerd op permacultuur (permanent agriculture) wil men de natuur zoveel mogelijk haar gang laten gaan: in alle Ruigte.

Zo krijg je een ecosysteem met een grote biodiversiteit aan schimmels, mineralen, planten, struiken en bomen. Klimaatbestendig. Symbiose en wiselwerking met een inmiddels ruime diversiteit aan insecten en vogels zorgen voor een rijke bodem met permanente begroeiing. Het afgelopen jaar werd hier veruit het hoogste aantal verschillende bijensoorten in de stad gemeten! Ook zijn de egel en vos gesignaleerd. De tuin levert zo een variëteit aan gezond voedsel zonder gif, rijk aan smaak.

Het hoogste aantal bijensoorten in de stad gemeten!

Ooit was dit boerenland, behorend bij de 19e eeuwse boerderij van Anna van de Broecke. Daarvan staat alleen de schuur nog overeind, bij het huidige café Polder. Hier tegenover ligt de ingang naar de tuin, waar drie emmers staan voor het GFT-afval van buurtbewoners. Daar wordt compost van gemaakt: 'van afval naar oogst!'

Een slingerend pad voert verder langs verschillende tuinpercelen: een verftuin met specifieke planten waar uit blad, wortel en bast natuurlijke verfstoffen worden gedestilleerd. Verderop een tropische kas, een bijen- en vlindertuin, kruidentuinen, een moestuin en ten slotte het voedselbos. Dat voedselbos bestaat uit verschillende lagen: de hogere

bomen, fruitbomen, struiken, klimmers, kruiden, grondbedekkende planten, knollen, schimmels en paddenstoelen. Rondom bieden levende heggen van inheemse struiken en bomen bescherming tegen zware wind, geluiden en fijnstof. Kleinere dieren en vogels vinden hier nestgelegenheden en schuilplaatsen. Langs de tuin loopt een slootje.

Pizza-oven

Anna's Tuin & Ruigte streeft naar uitwisseling met wetenschappers (onderzoek) en andere belangstellenden. Er worden diverse educatieve projecten, workshops en rondleidingen georganiseerd. Daarnaast is het een heerlijke plek om tot rust te komen. Ook kun je er je eigen pizzateestje organiseren rondom de

pizza-oven: zelf gebouwd met klei uit de tuin. De pizzabakker bakt de pizza's, die je zelf belegt met ingrediënten uit de tuin!

Experimenteel

Op 13 september organiseerde de tuin fondsenwervingsactie 'Together we can grow!'. Stadsdeelvoorzitter Zeeger Ernsting gaf het startsein van de actie 'Support 1 m² voedselbos', waarbij bedrijven één of meerdere vierkante meters van het voedselbos kunnen ondersteunen en beschermen. De aanwezigen konden proeven van experimentele gerechten, door Restaurant Elixer bereid met ingrediënten uit het voedselbos: onder andere sorbetijs van duindoorn, brood met zoutstruik en mierikswortelcrème en taartjes met nashipeer. Meer informatie over de actie vind je op: <https://annastuinenruigte.nl/support-1m2-voedselbos>

Onderhoud

In de herfst worden de laatste gewassen geoogst en met een zeis worden grassen en het riet aan de waterkant gemaaid. Na de rust van de winter kan in het voorjaar weer een nieuwe bloei beginnen. Ondanks het 'ruige' karakter van de tuin vereist die toch het noodzakelijke onderhoud. Zo'n vijftig vrijwilligers zetten zich hier tweemaal per week gezamenlijk voor in. Nieuwe vrijwilligers zijn van harte welkom. #

Aanmelden kan via: <https://annastuinenruigte.nl/team>

Zo'n vijftig vrijwilligers zorgen voor het onderhoud

Geweldig werk: het afnevelen van kunstwerken

Tekst: Jaap Stam | Fotografie: Frank Schoevaart

Het beeld van de vrouw die een duif loslaat kan er weer een jaar tegen. Begin oktober heeft ze haar jaarlijkse poetsbeurt gekregen. Een ochtend op stap met de Kunstwacht door Amsterdam-Oost.

‘Ze is in prima conditie’, zegt Jurn Bezemer terwijl hij de knielende naakte vrouw die een duif laat wegvliegen inzept. Bezemer werkt bij de Kunstwacht die meer dan achthonderd kunstwerken in de openbare ruimte in Amsterdam onderhoudt. Deze dag zijn vijf kunstwerken in Amsterdam-Oost aan de beurt.

Het beeld op de kopse kant van het uitgestrekte gazon aan de Radioweg is van brons en staat op een sokkel van Zweeds graniet. Het correspondeert naadloos met de omgeving, waarbij de hoge populieren een erehaag vormen. Jammer dat het zicht wordt ontsierd door een bekladde schaftkeet van Pantar.

Een harde straal is uit den boze

‘Ik voel dat ze schoner wordt, ze wordt steeds gladder’, zegt Bezemer, terwijl hij de vrouw boent. Het sopje van allesreiniger met een scheutje ontvetter doet snel zijn werk. Even later sproeit Bezemer het mengsel van sop, alg, mos en vogelpoep voorzichtig van het beeld. Afnevelen heet dat in jargon, een harde straal is uit den boze, dan kan het beeld beschadigd raken. Drogen en in de was zetten hoeft dit keer niet, misschien volgend jaar.

‘Vrede’ heet het beeld en het is in 1962 gemaakt door de Duitser Hans Reicher. Die was voor de nazi’s gevlucht en had zijn atelier in de Kinkerbuurt. Het beeld is een van de laatste uitingen van Reicher, hij overleed in 1963. In de eerste jaren, vooral met Luilak, kreeg de vrouw geregeld een geverfde bh aange-meten, die weer snel verdween.

Het volgende object dat op een poetsbeurt wacht zijn de negen emailen platen gezeefdrukt met dierfiguren, organische vormen en letters. Ze hangen op een keermuur in de Oetewalerstraat, een zijstraat van de Linnaeusstraat. Klimop groeit over sommige platen. ‘Even de pony bijknippen’, zegt Bezemer en hij pakt een heggenschaar uit de bestelbus.

De platen zijn ontworpen door Ingrid Pasmans en hangen er sinds 1996. Na de wasbeurt glimmen ze als nieuw. ‘Kleine ingreep, groot effect’, zegt Bezemer. Twee platen hebben een beschadiging ter grootte van een ouderwetse rijksdaalder. Dat wordt de volgende keer hersteld, Bezemer neemt dan op kleur gemaakte plamuur mee.

Zijn blauwe bestelbus is een mobiele werkplaats, alle schoonmaakmaterialen en gereedschappen zijn voorhanden, evenals elektriciteit. Eenvoudige reparaties kan Bezemer ter plekke uitvoeren. Voor grotere ingrepen gaat het kunstwerk naar de werkplaats van de Kunstwacht. Het Lieverdje op het Spui werd in maart van dit jaar met sokkel en al omvergereden door een vrachtauto, waarbij een hand afbrak. Het is in Delft gerepareerd en twee maanden later teruggeplaatst. Twaalf jaar eerder brak het Lieverdje zijn enkels, ook toen was het geramd door een vrachtwagen. Aan boord van de bus is ook een 500-liter tank met regenwater van het dak van het kantoor van de Kunstwacht. Onder het kantoor ligt een tank van 20 duizend liter waarin het hemelwater wordt opgevangen en gefilterd. Bezemer: ‘Dat is beter voor het milieu en het bevat bijna geen kalk, dus is het uitermate geschikt om schoon te maken.’

Bezemer werkt bijna het hele jaar in Amsterdam. Hij vindt zijn werk geweldig. Het ene moment staat hij op een brug en raast het verkeer langs hem heen, een uur later schuift hij zijn ladder uit in een park. Bezemer: ‘Als ik van groen weer wit heb gemaakt en daarna tien meter naar achter loop om het resultaat te bekijken, dan... paf. Prachtig.’ De in Delft gevestigde Kunstwacht inventariseert, onderhoudt en restaureert 4500 kunstwerken in de buitenlucht in meer dan honderd gemeenten. Bij de meeste gaat de Kunstwacht een keer per jaar langs, bij sommige meermaals. Elke vrijdag loopt Bezemer het Holocaust Namenmonument aan de Weesperstraat na en poetst hij de lampen en spiegels op. Werkt hij de niet goed leesbare letters en cijfers bij en verwijdert hij zwerfvuil en andere rommel. Vorige

Schoonmaken van het beeld ‘Vrede’

week moest hij een menselijke drol opruimen. Het Namenmonument is voor Bezemer ‘de kers op de taart’. ‘Het is een indrukwekkende plek, die oneindige muren met al die namen. Ik ben er trots op dat ik dat mag onderhouden. Elke week, niet verslappen, het optimale eruit halen.’

Het Nationaal monument op de Dam wordt een paar keer per jaar door de Kunstwacht onderhanden genomen. In aanloop naar Dodenherdenking is Bezemer met twee collega’s drie dagen bezig met de schoonmaak. De 22 meter hoge pyloon is bekleed met travertijn en wordt schoon gestoomd. Travertijn is een kalksteen uit Toscane, poreus materiaal en dat vereist een behoedzame aanpak. De vloer wordt grondig gereinigd en van kauwgom ontdaan. De Kunstwacht is 24/7 bereikbaar en kan meteen uitrukken. Kort geleden waren meerdere kunstwerken en monumenten in Amsterdam beklad door pro-Palestina-actievoerders en is de Kunstwacht het hele weekend bezig geweest met het verwijderen van graffiti. Ook De Schreeuw in het Oosterpark wordt gereinigd. Het 4,5 meter hoge monument is ontworpen door Jeroen Henneman ter nagedachtenis aan de moord op Theo van Gogh, deze no-

vember twintig jaar geleden. Met een verlengde flexibele borstel met zachte haren die meebuigen met welvingen wrijft Bezemer de drab uit de bomen van het roestvaststalen kunstwerk. Voor de lijmresten van plakband waarmee briefjes op De Schreeuw zijn geplakt, biedt de stickerverwijderaar uitkomst.

Eenvoudige reparaties worden ter plekke uitgevoerd

Een wandelaar houdt halt en volgt aandachtig de schoonmaakwerkzaamheden. Bezemer: ‘Voorbijgangers zien soms pas dat er een kunstwerk staat doordat ik aan het werk ben.’ Hij kan daar een kras staaltje van vertellen. Ooit kwam een vrouw uit haar huis schuin tegenover een zes meter hoge plastiek (‘Verschuivingen’) in de Churchillaan waarmee hij bezig was. ‘Plaatst u een nieuw beeld?’ vroeg de vrouw. ‘Nee’, zei Bezemer, ‘ik maak het schoon en het staat er al twintig jaar.’ De vrouw woonde er tien jaar langer. Aan het eind van de ochtend rijdt Bezemer nog even langs ‘Vrede’. ‘Ze staat weer mooi te wezen’, constateert hij tevreden. #

Eén van de negen emailen platen in de Oetewalerstraat

Aulagebouw DNO weer stralend

Tekst: Trudy Admiraal | Fotografie: DNO

Het leek wel een kunstwerk van Christo. Drie maanden lang stond het prominente aulagebouw op De Nieuwe Ooster (DNO) ingepakt in een witte folie. Achter de folie werd de gevel van het Rijksmonument gerestaureerd en schoongemaakt.

Sterre Blaauw voor het gerestaureerde aulagebouw

Projectleider Sterre Blaauw: 'Dit is een begraafplaats met elke dag uitvaartdiensten. We wilden niet dat het er als een bouwplaats uitzag, daarom hebben we het netjes ingepakt.'

Aan de restauratie ging een lange voorbereiding vooraf. Bouwkundige Sterre

Blaauw, van Archivolt Architecten, vertelt: 'In eerste instantie was het plan de buitenmuren te verven. Maar wij vonden een verflaag al snel een slecht idee. De minerale krabpleister op de muren zorgt voor verschillende kleurnuances. Je ziet kleine steentjes, ook glinsterende.

Het geeft het gebouw een natuurlijke, levendige uitstraling.'

Vuil

Het aulagebouw van stadsarchitect J. Leupen werd in 1939 vlak voor de Wereldoorlog in gebruik genomen. 85 jaar lang bleef de stuclaag ongemoeid. Sterre: 'Het was sterk vervuild. Wij hebben voorgesteld de gevel te reinigen en de kozijnen en dakgoten weer de oorspronkelijke kleur te geven. Ik heb na overleg met Monumentenzorg een kleurhistorisch onderzoek laten uitvoeren. We ontdekten ook mooie details zoals een rij keramische tegeltjes hoog bovenin die bewerkt zijn met goudluster, een soort glazuur met goudmetaal. Ze zijn schoongemaakt en licht gerestaureerd, nu vallen ze weer op.'

Natuurrubber

De grootste klus was een geschikte methode te vinden om de stuclaag te reinigen. De hogedrukspuit viel direct af. Sterre legt uit: 'Binnen in de aula zijn fresco's op de wanden geschilderd. We durfden het niet aan om veel water of stoom te gebruiken uit angst de fresco's te beschadigen. Uiteindelijk vonden we een methode zonder vocht. Met een kwast is een natuurrubber op de muren aangebracht. Die moest vier dagen drogen zodat het vuil erin kon trekken. Vervolgens trek je de natuurrubbers laag eraf, een soort peeling.'

Toen alle tests waren gedaan, was het wachten op droog weer. 'We hebben het slechtste voorjaar gehad dat we ons konden voorstellen, dus we moesten lang

wachten. En we wilden om de uitvaartdiensten heen werken, dus geen lawaai maken. Uiteindelijk werd het begin van de zomer.'

'Het vertelt het verhaal van dit gebouw'

En toen bleek dat de peeling toch niet het gewenste resultaat had. Sterre: 'Er was een extra reiniging nodig. We vonden een reinigingsmiddel dat er onder lage druk weer afgespoeld kon worden, vergelijkbaar met een regenbui, daar kon het gebouw wel tegen.'

Korstmossen

In augustus werd de witte folie weer verwijderd en kwam er een stralend gebouw tevoorschijn. 'Je ziet hier en daar nog wat donkere vlekken van de korstmossen. Het is een historisch gebouw, het hoeft niet perfect glad zijn. Net als de scheurtjes die we hebben gerepareerd, die blijf je altijd zien. Ik vind dat wel mooi, het vertelt het verhaal van dit gebouw.'

Binnenkort krijgen de koffiekamers nieuw meubilair in een moderne, ingetogen stijl en dan zit haar werk erop. Sterre: 'Ik fietste hier afgelopen vrijdag langs op weg naar huis. De avondzon viel op de gevel, ik zag de glinstering erin en voelde me heel trots. Het is een prachtig gebouw, ik ben er veel van gaan houden.' #

Van der Kunbuurt verandert ingrijpend

Tekst: Ellen Ros

Deze kleinste buurt van Oost, vlak achter het Amstelstation, gaat mee in de ontwikkeling van het hoogstedelijk, dichtbebouwd woon- en werkmilieu dat rond het Amstelstation al op meerdere plekken zichtbaar is. Naar verwachting gaat de sloop van 200 sociale huurwoningen begin volgend jaar starten.

Bijna alle portiek-etagewoningen, kenmerkend voor de naoorlogse bouw, worden gesloopt, behalve het blok langs de Weesperzijde. Nadat de gemeente in 2021 het Stedenbouwkundig Plan voor dit gebied vaststelde en het nieuwe bestemmingsplan werd goedgekeurd, kon met de huidige bewoners gesproken worden over wat in de plaats komt van de huidige flats met tussenliggende groenstroken. Dit woonmilieu heeft een relatief lage woningdichtheid, staat op dure grond en was al eerder in het vizier van projectontwikkelaars.

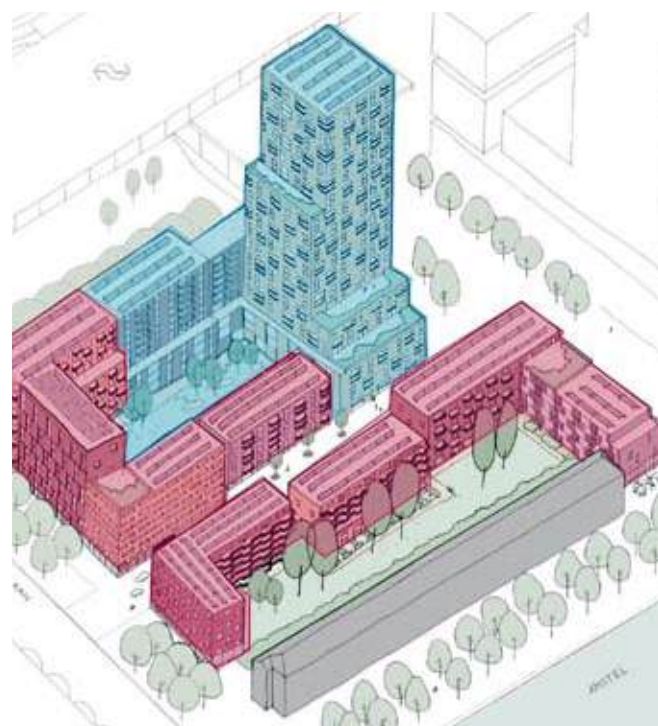
Terugkeren

Begin 2000 verzette de buurt zich hevig tegen mogelijke sloop. Daarom werd besloten de flats nog voor vijftien jaar op te knappen. Woningcorporatie Stadgenoot, eigenaar van de sociale huurwoningen, heeft afgesproken ook sociale huurwoningen terug te bouwen. Er komen 400 sociale woningen, naast nog 335 middeldure huur en vrije sector koopwoningen via een marktpartij. Dat biedt de mogelijkheid aan de huidige buurtbewoners om terug te keren. De uitplaatsing van de zittende bewoners is bijna voltooid. In een woonwensenonderzoek van Stadgenoot in 2018, hebben 43 van de 80 respondenten aangegeven te willen terugkeren.

Bewonersinspraak

Stadgenoot heeft de woonwensen opgehaald bij de huidige bewoners én de bewoners die blijven wonen in het Weesperzijdeblok. Niet alleen over de

woningen, maar ook over het geheel van de woonbuurt. Een aantal uitgangspunten vonden de bewoners van groot belang: het moet een groen, rustig woonmilieu worden, sociale veiligheid is belangrijk en ontmoeting moet worden gestimuleerd. Wisse Roelofs, projectontwikkelaar van Stadgenoot: 'We hebben een intensief participatietraject. Bij de architectenselectie viel de keuze op het Rotterdamse architectenbureau Monadnock.

Blauw: ontwikkeling Ballast-Nedam. Paars: Stadgenoot. Grijs: handhaving bestaande bouw (Weesperzijde)

We organiseren in de toekomst meer bewonerssessies: half oktober komt er een over de sloopwerkzaamheden, en in november kunnen de mensen meedenken over de gemeenschappelijke ontmoetingsruimten bedoeld voor ouderen. Later volgen nog sessies met jongeren en over de inrichting van de binnentuin. De mening van de bewoners is duidelijk: we willen een knusse buurt terug'.

Hoogstedelijk woonmilieu

Rond het Amstelstation zal een hoogstedelijk woonmilieu ontstaan. Intensief ruimtegebruik met een diversiteit aan functies, in de buurt van hoogwaardig openbaar vervoer. De verwachting

is dan ook dat dit woonmilieu niet alleen voor jongeren en studenten geschikt is maar ook voor ouderen.

Bewoners:

'We willen een knusse buurt terug'

De bebouwing gaat flink de lucht in, tot 37 meter hoog. De hoogste toren is voorbestemd voor de vrije sector en midsegmentwoningen. Daar komt een parkeergarage, horeca en een buurtkamer. De binnentuinen moeten gaan zorgen voor het groene karakter dat de buurtbewoners zo graag terugzien. En of daar nog wat zon te zien zal zijn? Er zijn speciaal schaduwstudies gemaakt voor het inzicht in de bezonning met de nieuwe hoogbouw. Stadgenoot maakt duidelijk dat voor hen belangrijk is om mee te werken aan de noodzaak om méér en ook betaalbare woningen in Amsterdam te realiseren die bovendien energiezuiniger en duurzamer zijn gebouwd.

Planning

De voorbereidingen voor de sloop worden nog dit jaar getroffen. Dan worden ook hekken om de lege blokken geplaatst. De fysieke sloop wordt in 2025 uitgevoerd. De nieuwbouw start in 2026 en naar verwachting worden de eerste woningen in 2028 opgeleverd. #

Info: www.stadgenoot.nl/project/van-der-kunbuurt

Uit het leven gegrepen: de Dood en de Lach

Tekst: John Prop | Cartoons: Peter de Wit | Fotografie: Museum Tot Zover

Dat de Dood en de Lach een goed span vormen weet striptekenaar Peter de Wit als geen ander. In uitvaartmuseum *Tot Zover* toont hij een vijftigtal cartoons waarin het onherroepelijke einde, en wat daar zoal bij komt kijken, op al dan niet komische wijze wordt gerelativeerd. Voorafgaand aan een rondleiding door zijn tentoonstelling *Doodleuk* had Peter tijd voor een paar vragen.

Hoe ben je in het tekenvak terechtgekomen?

Als kind zat ik altijd al te tekenen, en dat ging gewoon door op de middelbare school. Daarna heb ik met een vriend een stripblad opgericht, *Striprofiel*, waarvoor we bekende striptekenaars als Jan Kruis en Peter de Smet interviewden. Tussendoor keek ik stiekem de kunst van hen af. Zo leerde ik bijvoorbeeld dat een strippagina groot wordt getekend en daarna kleiner wordt afgedrukt. Dan ziet het er in het tijdschrift strak uit en je hoeft niet zo priegelig te tekenen. En zoals dat dan gaat, na een tijdje ploeteren wordt er iets van je gepubliceerd; in mijn geval was dat een cowboy-strip in de *Eppo*. Daarna volgde de *Taptoe* en van het een kwam het ander. Een grafische vakopleiding heb ik nooit gehad.

'Kort is goed'

Je hanteert een zeer herkenbare tekenstijl, die vooral bekend is van je dagelijkse strip *Sigmund* in de *Volkskrant*. Hoe zou je die stijl zelf omschrijven?

Als heel simpel, heel grafisch, minimalistisch. Enigszins in de traditie van Amerikaanse krantenstrips zoals *Peanuts* of *De Tovenaar van Fop*. Een krantenstrip moet in pakweg drie seconden overkomen, niet te veel raadselen oproepen maar heel direct en doeltreffend zijn. Dat geldt ook voor de tekstjes erbij: hoe minder woorden hoe beter. Kort is goed.

De tekeningen in *Tot Zover* gaan allemaal over de dood. Hoe kwam deze serie tot stand?

Sigmund maak ik al dertig jaar lang, en altijd binnen hetzelfde stramien: twee of drie, soms vier plaatjes op klein formaat, altijd met hetzelfde soort pennetje. Ik voelde steeds meer de behoefte om daarnaast ook eens wat vrijer te gaan werken, met een kwast of een dikke stift, op grotere formaten en met lekker veel zwart. Uit een aantal spontane schetsen was een serie tekeningen over de dood ontstaan.

Die bleken een goed uitgangspunt voor dat vrijere werk. Het begon met grappen over begrafenissen maar om er echt een serie van te maken kwamen er tekeningen bij over het sterfbed, het afscheid, de koffietafel, het testament enzovoorts. De dood is een uiterst dankbaar onderwerp: hij gaat gepaard met hevige emoties en is daarom zeer geschikt voor humor. En kan ik er als cartoonist veel mee doen. Ik blijf bovendien erg goed tranen te kunnen tekenen.

Voor een tentoonstelling over de dood ziet *Doodleuk* er opvallend levendig uit.

Ik ben blij met hoe het is geworden. Ze zeiden hier al meteen dat ze de

tekeningen niet keurig in lijstjes naast elkaar wilden hangen. Het is een prettig afwisselend en speels geheel geworden, met grotere en kleinere prints en kleine schetsjes door elkaar. Ik ben er erg trots op.

De dood is geen vreemde in je werk: je maakt al 25 jaar cartoons voor *Relevant*, het magazine van de Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levensende. Krijgen ze daar wel eens boze brieven van lezers die vinden dat het niet door de beugel kan wat je tekent?

In het begin wel. Niet alleen boze brieven maar ook heel wat opzeggingen. Maar net zoals een cartoonist altijd

moet wennen aan het blad waar hij voor werkt, moeten de lezers wennen aan de cartoonist; dat was ook bij *Sigmund* het geval. Het is trouwens een opmerkelijk blad, dat *Relevant*: een oplage van meer dan 100.000, maar elk kwartaal is er weer een flink aantal abonnees wege gevallen...

De tekeningen in *Doodleuk* zijn soms droogkomisch, soms hilarisch, maar soms ook pijnlijk. Zoals die prent van dat eenzame mannetje dat bij het graf van zijn partner staat en zegt: 'Ik zou toch eerder gaan?'

Ja, dat is typisch zo'n zinnetje... dat je met je partner op de bank zit en dat een van de twee zegt: ik hoop dat ik eerder doodga dan jij, want jij bent sterker dan ik. Of dat een familielid zegt: als jij er straks niet meer bent dan wil ik dat schilderij wel. Of dat midden in een gesprek iemand vraagt: wil jij eigenlijk begraven of gecremeerd worden?

Ik was een keer wat aan het googelen en kreeg een advertentie onder ogen voor grafkisten die in de aanbieding waren. Heel bizar. De dood is nooit ver weg, vroeg of laat krijgen we er allemaal mee te maken. Dat maakt de tekeningen herkenbaar voor iedereen.

'Mijn werk is zeker niet duister of dystopisch'

Tenslotte: zou je jezelf als morbide beschrijven?

Nee hoor, helemaal niet. Ik vind ook niet dat het zwarte humor is wat ik maak. Er zitten wel wat harde of cynische grappen tussen maar het is zeker niet duister of dystopisch.

Ik sta nog altijd elke ochtend vrolijk op. Uiteindelijk ben ik gewoon een grappenmaker, een *gagman* zoals ze dat in Amerika noemen: gooi er een kwartje in en er komt een grap uit. #

De tentoonstelling *Doodleuk* is tot en met 26 januari 2025 te zien in museum *Tot Zover*. Openingstijden: woensdag tot en met zondag van 11.00 tot 17.00 uur. Het gelijknamige boek, met nog veel meer tekeningen, is te koop bij de balie

‘Hij is echt een zoetje’

Tekst: Anna ten Bruggencate | Fotografie: Lizz Heijn/Brent Rombouts

BUURTBLAFFER

Naam: Woody (reu)
Ras: Jack Russell-mix
Leeftijd: 4 jaar
Eigenaren: Lizz, Brent en Skye

Woody kwam met negen maanden bij Lizz en Brent wonen. Beiden zijn opgegroeid met een hond, toevallig ook Jack Russells. ‘We woonden net een jaar samen en dan zaten we naar ons bankstel te kijken. Daar was een leeg plekje, daar hoorde een hondje.’

Lizz wilde in eerste instantie heel graag een teckel. Ze zagen twee teckels bij de Stichting Charlotte’s Angels, een landelijke herplaatsingsorganisatie, en namen contact op. Kort daarna werden ze teruggebeld met het bericht dat de teckels al weg waren maar dat er een lieve Jack Russell zat die hopeloos op zoek was naar een huisje.

Lizz: ‘Dat was op maandagochtend en dinsdag zaten we al in de auto om hem op te halen.’ Lizz en Brent hadden eerst het plan om gastouder te worden maar Woody bracht hen al meteen op andere gedachten. ‘Die hond zag Brent en rende

op hem af om met hem te spelen. Ik ging op een stoel zitten en Woody sprong bij mij op schoot zo van ‘oké’. In de auto legde hij zijn kopje op mijn schoot en wij dachten ‘we gaan alles doen om deze hond een mooi leven te bieden.’ Volgens zijn paspoort is Woody een Jack Russell. Hij is heel gespierd en niet groot. Maar er zit duidelijk iets anders bij. Zijn karakter lijkt er wel op, maar door de kleur en de grote rechtopstaande oren heeft hij ook wel iets van een podenco.

De hond van Brent

‘We hebben Woody samen uitgezocht, maar het is wel echt Brents hond. Vanwege de voorgeschiedenis van Woody wilden we dat er één duidelijk baasje was.’ Hij had al drie eigenaren gehad dus er was sprake van traumatische ervaringen. Brent ging op training en dat resulteerde in een succesverhaal want

Boven: Woody is echt Brents hond
 Links: Woody heeft veel van een Jack Russell, maar er zit iets anders bij

Brent is nu zelfs actief als gecertificeerd hondentrainer en Woody won een eerste prijs bij een behendigheidswedstrijd! Woody is echt een hond die graag wil werken. Lizz: ‘Dat is de grap bij Jack Russells: geef ze iets te doen of ze vinden zelf iets om te doen.’ Zo heeft Woody alle plinten in huis afgeknaagd!

Pittige kant

Woody heeft zo zijn hondenvrienden, maar ook honden die hij helemaal niet mag. Lizz en Brent lopen het liefst met Woody rond de sportvelden in Middenmeer en vervolgens over de fietsbrug naar Diemen waar een hondenveld is. Lizz beoordeelt Park Frankendael als een lastige situatie omdat er veel honden loslopen. ‘Eigenaren hebben dan zoiets van ‘ze zoeken het samen maar uit.’ Maar ik heb al eens een dood-

gebeten hond gehad dus ik ben extra voorzichtig.’ Mensen op straat reageren vaak op de pittige kant van Woody. Lizz heeft daarover geregeld gesprekken met mensen. ‘Dat is jammer want het is echt een zoetje. Hij heeft wel een grote mond maar een mega klein hartje. Ook met ons kindje Skye is hij heel lief. Samen zijn ze zo leuk.’

Lizz is communicatiemedewerker bij Museum Tot Zover en Brent werkt als creatief leidinggevende bij Boomerang Agency’s. Woody is echt een kantoorhond; met beiden gaat hij geregeld mee naar het werk. ‘Als Brents collega’s een drukke meeting hebben gehad dan komen ze vaak daarna Woody aaien om te kalmeren’, lacht Lizz. #

Adoptiehonden

Tekst: Esther van der Zee | Fotografie: Maria Kolthof

Stichting Kivotos op Lesbos stelt Griekse adoptiehonden ter adoptie in Nederland. Maria Kolthof vangt de honden op in haar woning in de Watergraafsmeer. Op dit moment slapen ze met zijn vijven op de bank.

Maria en Jazzy

‘Het is echt een hondenhotel bij mij thuis’, aldus Maria. Ze heeft al tweehonderd honden opgevangen en herplaatst de afgelopen vijftien jaar.

Jarenlange ervaring

Een hond is een verbond en niet iedereen komt bij Maria door de screening: ‘Mensen moeten beseffen dat ze er de komende vijftien jaar aan vast zitten en dat een hond tijd, geld en inzet kost. Ook is het beter als mensen wat vaker thuis kunnen zijn voor hun hond.’ De hondjes worden niet zomaar weggegeven want Maria gaat af op haar intuïtie

en jarenlange ervaring. Als het niet goed voelt dan gaat het niet door! Maria voedt de Griekse honden op door met ze te gaan wandelen aan de lijn en ze te laten wennen aan het leven in Nederland. Ze onderneemt dingen met de honden waardoor ze minder angstig worden. Zo heeft ze nu reutje Jazzy in huis: ‘Zijn verhaal is schrijnend maar hij blijft liefde voor mensen voelen. Hij is namelijk expres aangereden en heeft hierdoor een scheve kaak. Het is en blijft een familiehond en wil graag deel uitmaken van zijn eigen gezin.’

Ongecompliceerd

De situatie in Griekenland is sterk verbeterd de laatste jaren, toch is er nog nood. Het probleem is dat Griekse hondeneigenaren hun honden niet laten steriliseren en ze los laten lopen. Daar komen weer puppies van en zo blijft het probleem van zwerfhonden in stand.

Tevens benadrukt Maria dat ze geen concurrentie is voor de Nederlandse asiels. In Nederland zijn immers geen zwerfhonden en de asiels zitten volgens haar absoluut niet vol. Wie een ongecompliceerd hondje wil adopteren, zonder gedragsproblemen, geen rashond en niet te duur moet bij Maria wezen.

Je kunt Maria Kolthof vinden op Facebook. Zij zet ook wel eens honden op www.verhuisdieren.nl #

Save the date!

Plantjesmarkt XL

16, 17, & 18 december
 tussen 12-15 uur

Waarom langskomen?

- Planten en stekjes uit de kas te koop
- Cadeautjes gemaakt door leerlingen te koop
- Leegverkoop schoolmaterialen ivm verhuizing
- Er is een workshop, een expositie en meer!

Yuverta vmbo en pro Amsterdam-Oost
 Archimedesplantsoen 87

Yuverta

Ondernemers, daklozen en een box

Tekst: Carolien Gevers | Fotografie: Frank Schoevaart

Bij licht of bij donker kriskrast wijkagent Dolf door de Dapperbuurt, wandelend of fietsend. Hij moet overlast zien te verminderen en de veiligheid van burgers garanderen, maar speelt ook een belangrijke rol bij de problemen waar de ondernemers voor staan.

Mo van Pita Queen: 'Je weet het, er moet iets veranderen.'

Hoewel het plan is om vandaag de wandeling vooral te maken rond de markt, moet onverwacht nog even een klus geklaard worden op last van de burgemeester. Dolf: 'Ik moet bij de sluiting van een box zijn die hoort bij een woning in de ... straat. Er zijn grote hoeveelheden drugs en cash gevonden. Dit alles kwam al weken geleden bij ons in beeld bij een langer lopend onderzoek. Omdat in de woning een gezin met een paar kinderen woont, en de ouders geen hoofdverdachten zijn, is gekozen voor deze kleine ingreep. Kennelijk lopen de burens geen gevaar. Als er bijvoorbeeld explosieven zouden liggen is het ook mogelijk dat gezinnen terstond uit huis worden gezet. Wel is een oudere persoon opgepakt die ook bij de familie hoort. En Halsema heeft gewaarschuwd dat een eventuele nieuwe overtreding wel zou kunnen leiden tot sluiting van de woning. Het enige wat ik moet doen is mee naar binnen voor de veiligheid. Kijk daar zal je de ambtenaar van de gemeente hebben.'

Bang, sneu en gevoelig

Dwars wordt voorgesteld aan de inspecteur Buitenzicht (openbare ruimte) die namens Femke Halsema de klus moet klaren, samen met Dolf en een ingehuurde slotenmaker. De slotenmaker: 'Dit soort sluitingen van boxen of panden doen we in Amsterdam wel 90 keer per jaar.' Dolf belt aan bij de eigenaar van de woning. Deze is al op de hoogte en komt erbij. De man lijkt onbeholpen en is blij als Dolf hem aar-

dig vraagt of hij nog even wil kijken of hij de komende tijd nog dingen nodig heeft uit de box. Dat heeft hij niet. Dolf ondertussen: 'Hoe is het, zal ik morgen even langskomen voor een babbeltje?' De man, opgelucht: 'Ja dat is fijn, dan is mijn vrouw er ook!' De man vertrekt. In een mum van tijd heeft de slotenmaker een nieuw slot aangebracht en de box, met ogenschijnlijk normale spullen als koffers erin, gesloten. Daarna plakt de inspecteur een groot plakkaat van de gemeente op de deur met 'Pand gesloten in opdracht van de burgemeester'. Dolf later: 'Kijk natuurlijk voelt die eigenaar zich rot, hij is dan wel geen hoofdverdachte maar ja, in zijn box zijn drugs gevonden en een familielid heeft daar waarschijnlijk mee te maken. Het is dan altijd de vraag, zou deze man iets weten, hoe liggen de relaties, moet hij zijn mond houden of is ie bang voor die ander? Het is allemaal heel sneu en gevoelig dus daarom ga ik morgen even langs.'

Verontrusting

We lopen de Dappermarkt op. Het is tijd voor koffie. Dolf: 'Laten we een bakkie doen bij café Pita Queen op de hoek Dapperstraat/Eerste van Swinden, kunnen we meteen eigenaar Mo spreken, want er zijn hier veel verontruste ondernemers. Bij binnenkomst volgt een hartelijke begroeting. Mo Mahraoui, knipogend: 'Wie heb je nu weer meegenomen?' Even later vertelt Mo over het BIZ (Bedrijven Investerings Zone) Dapper initiatief. Ondernemers van de Dapper- en Eerste van

aantrekkelijker en gezelliger straatbeeld met meer kleurige zeildoeken van de marktkramen in plaats van die vale witte. En ook misschien soms op zondag themamarktdagen met bijzondere events. Waar de gemeente vorige jaren nog nee zei tegen plannen voor oliebollen bakken rondom oudjaar, gaan ze ons nu vast meer steunen. Ze hebben ons trouwens al een kleine subsidie gegeven.'

Licht uit

Vier weken later krijgt Dwars het daklozenprobleem levendig geïllustreerd als ze 's ochtends vroeg in het donker met Dolf door de Dapperbuurt fietst. In diverse straten liggen daklozen te ronken in portieken. De eerste is een bekende voor Dolf. 'Man ben je hier nu al weer?' Dwars hoort gekreun en 'doe dat licht uit!' Dolf: 'Sorry, ja dat is fel hè. Ik dacht dat je naar je moeder zou gaan, man. Helaas moet ik je nu echt aanhouden, heb mijn collega's al gewaarschuwd.' De man, hoestend als een gek: 'Ik heb deze shit al tijden niet meegemaakt.' Dolf: 'Nou werk mee joh, je gaat zo de cel in.' Intussen zijn Dolfs collega's gekomen met de wagen. De man krijgt een medisch mondmasker en gaat zonder tegensputteren de wagen in. Even later, Dolfs collega: 'Hij is bekend met open TBC.' Dolf is niet verbaasd.

Dakloos achterop

In de tweede portiek ligt onder doeken een stelletje lepeltje lepeltje in een prangende stank van hun eigen zichtbare uitwerpselen. Dolf: 'Goeie morgen, heren of dames, hier is de politie. Ik snap dat jullie ook willen slapen maar dit kan echt niet. Mag ik jullie legitimatie? Heb je niet?' Na verwijdering van de doeken zien we een oudere man en jonge jongen. 'Spreken jullie Nederlands?' Tegen de oudere. 'Wat is uw naam, en geboortedatum?' '66, mooi jaar is dat, ik ben ook van '66. Woont u ergens? Waar?' Onverstaanbaar gemompel, uiteindelijk een straatnaam en klacht over de kou. Dolf: 'Ah u woont in Zuidoost, maar waarom dan hier in deze kou slapen? Trein gemist.... Geloof je het zelf? Ik geef jullie beiden nu een 24 uren verwijderingsbevel maar dan moet jullie zo vertrekken.'

Een eind verderop is een jonge vrouw bezig haar dope te nemen. Ze is aanspreekbaar en zegt dat ze in een kliniek in Amstelveen zit. Dolf: 'Wat doe je hier dan meisje? Kom mee koffie drinken in het bureau, stap maar achterop.' En daar gaat hij, met de jonge vrouw achterop. Even later hoort hij van zijn collega dat de jonge vrouw was weggelopen en dat haar bed al aan een ander is vergeven. Tegen Dwars: 'Ja, het probleem van de GGZ kan ik helaas niet oplossen.' Nee, Dwars ziet dat de wijkagent dit natuurlijk niet kan. Maar bieden van wat menselijkheid aan al die stakkers is ook wat waard. #

Wijkagent kan problemen van de GGZ niet oplossen

Swindenstraat hebben hun krachten en beurzen gebundeld en maken in samenwerking met de gemeente plannen voor een veiliger en gezelliger buurt. 'We betrekken daar ook de marktkooplui bij, want de markt kan meer fleurigheid en minder troep gebruiken. Jij weet het wel, Dolf, er moet hier echt wat veranderen. Er lopen zoveel daklozen en bedelaars op straat, het zijn stumpers maar de gemeente doet er te weinig aan en winkeliers en horecagelegenheden ondervinden er last van. Troep op straat, agressie, vernieling, openlijk drugsgebruik, gesnaai van de borden van onze gasten en ga zo maar door. De afgelopen tijd heb ik hierdoor al vier van mijn medewerkers zien vertrekken.'

Oliebollen oudjaar

Toch heeft hij goede hoop op samenwerking met de gemeente. Mo: 'Stadsvoorzitter Carolien de Heer is heel bereidwillig net als de straatmanager Lotte, dus op naar betere tijden.' Dolf: 'We hebben in elk geval al de handhavers!' Mo: 'Ja en we hebben mooie plannen voor betere verlichting, betere schoonmaak en verwijdering van al het afval. Maar ook voor een

Netwerken van Ouderen

Tekst: **Els Nicolas, Ineke Vervoort** | Fotografie: **ROD**

De Ouderen Advies Raad (OAR) omarmt de uitgangspunten van Age Friendly City (AFC). Op verschillende leefgebieden stimuleert de AFC-aanpak ouderen om zelfredzaam te blijven en maatschappelijk actief te zijn. Samenwerking van organisaties die zich hiervoor inzetten is van groot belang.

De Regionale Ouderen Delegatie (ROD) Amsterdam en omstreken is een van de acht netwerken die onder de Stem van Ouderen hun krachten bundelen om ouderenparticipatie te bevorderen. Iedere regio doet dat op eigen manier, maar in elke regio worden bijeenkomsten georganiseerd waar ouderen samenkomen om actuele thema's te bespreken. Zo is in Amsterdam onlangs een gesprekstafel georganiseerd waar onder leiding van een gespreksleider door een groep ouderen gediscussieerd werd over actuele en relevante thema's. Ook vergaderen de leden van de ROD Amsterdam e.o. zeven keer per jaar en bespreken daarbij thema's die ouderen aangaan. In januari 2024 is de Stichting ROD Amsterdam e.o. gestart in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). In die hoedanigheid krijgt de stichting subsidie voor een regiocoördinator, vergadering en een aantal bijeenkomsten.

Het belang van kleinschalige ontmoetingsruimten wordt benadrukt

De samenwerking van de acht Regio's zorgt ervoor dat ouderen vanuit het hele land hun stem laten horen. Ouderen kunnen op die manier meedenken over beleid van overheden, over hoe ondersteuning en zorg het beste vorm kan krijgen en over wonen en welzijn. Een belangrijk doel van de netwerken is ook dat relevante informatie voor ouderen hen via deze netwerken bereikt, en dat informatie bij ouderen wordt opgehaald. Daartoe heeft de ROD Amsterdam e.o. contacten met andere relevante ouderenorganisaties in de regio, waaronder bijvoorbeeld de OAR Oost, Ouderen Vriendelijk Buitenveldert en Netwerk Senioren Amsterdam Zuidoost. Naar uitbreiding wordt gezocht: ook andere relevante netwerken uit de regio zijn welkom om zich aan te sluiten.

Deze raad geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het Ministerie van VWS

Samenwerking Raad van Ouderen

De Regionale Netwerken leveren elk twee afgevaardigden aan de Raad van Ouderen. Deze Raad geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het Ministerie van VWS. Het achterbanwerk, dat wil zeggen het resultaat van de bijeenkomsten, vergaderingen en gesprekstafels van de acht regionale netwerken wordt door hun vertegenwoordigers ingebracht in de Raad van Ouderen. Deze Raad stelt uit de verzamelde informatie uit de Regio's een gevraagd of ongevraagd advies samen en overhandigt dat aan het Ministerie van VWS.

Lid worden?

Bent u enthousiast en/of heeft u ouderen in uw netwerk die zich graag inzetten voor ouderen? Neem dan contact op met coördinator Vivian Toemen via: contact@rodamsterdam.nl of voorzitter Ellen van den Bogert via 020 675 68 49.

Gesprekstafel ROD

Op 28 juni wordt op verzoek van de Raad van Ouderen een Gesprekstafel georganiseerd door de ROD Amsterdam e.o. over de volgende vraagstellingen:

1. Hoe kan de samenleving opgeroepen en geactiveerd worden om te zorgen voor en/of om te zien naar elkaar?
2. Hoe kan de groep vitale ouderen, die wel iets wil en kan doen, maar dit uit zichzelf niet doet, worden geactiveerd?
3. Welke voorwaarden zijn noodzakelijk om deze groep te activeren?

Gespreksleider is Alexander Scholtes – Wethouder zorg en maatschappelijke ontwikkeling, publieke gezondheid en preventie. Van de twintig deelnemers zijn er negentien uit Amsterdam, één uit Almere. De diverse vormen van sociale participatie komen aan bod. Het belang van kleinschalige ontmoetingsruimten, het verbeteren van de communicatie door welzijnswerk wordt uitgebreid besproken.

Bij het vergroten van sociale betrokkenheid van ouderen wordt de zogenaamde Voorzorgcirkel genoemd: het beter begeleiden en belonen van vrijwilligers en de ouderen beter bereiken met informatie over activiteiten. Als reden voor het onvoldoende meedoen van ouderen wordt gedacht aan:

1. als mantelzorgers ex-mantelzorgers worden vallen ze vaak in een gat,
2. er zijn de zorg- en contactmijders,
3. mensen die de digitale boot om allerlei redenen gemist hebben en
4. mensen met een migratieachtergrond.

Oplossingen of verbeteringen verwacht men van ontwikkelingen in de ouderenhuisvesting waar vormen van samenleven van belang worden gevonden, huis aan huis bezoeken en vooral niet bezuinigen op openbare voorzieningen. Deze bevindingen worden gestuurd naar de Raad van Ouderen die het inbrengt in het (gevraagde) advies aan het Ministerie van VWS.

Netwerk Senioren Zuidoost

Tot 2022 was in stadsdeel Amsterdam Zuidoost ook een Ouderen Adviesraad (OAR) actief. De coronajaren en afname van het ledental maakten daar een einde aan. In 2023 zijn echter diverse

'Het beter begeleiden en belonen van vrijwilligers'

ouderen in Zuidoost bijeengekomen met de vraag of de OAR Zuidoost nieuw leven ingeblazen zou moeten worden. Vooral de ontwikkelingen in het landelijk beleid, de visie dat ouderen zo lang mogelijk thuis moeten blijven wonen en dat zij meer zelf en voor anderen moeten doen, waren aanleiding voor hen om invloed op het lokale beleid te claimen.

Met deze wens zijn gesprekken gestart met het Dagelijks Bestuur van het stadsdeel Amsterdam Zuidoost. Voorzitter van het Dagelijks Bestuur (DB), Tanja Jadnanansing reageerde in eerste instantie welwillend. Zij werd echter door de gemeente Amsterdam teruggefloten: de gemeente staat functionele adviesraden op het niveau van stadsdelen niet toe.

De initiatiefnemers zijn echter, onder de naam Netwerk Senioren Zuidoost (NSZ) toch verdergegaan. Ze kregen zelfs ambtelijke ondersteuning vanuit het stadsdeel. Zij hebben zich op 26 januari 2024 aan de senioren in Amsterdam Zuidoost gepresenteerd met een proclamatie. Op 30 januari 2024 is deze proclamatie voorgelegd aan de Stadsdeelcommissie Zuidoost. De Proclamatie geeft uiting aan de wens als senioren betrokken te worden bij het ontwikkelen van voorzieningen op het gebied van Wonen, Welzijn, Zorg (inclusief informele zorg), Mobiliteit en Financiën. Het Netwerk bracht korte tijd later een ongevraagd advies uit aan het DB met betrekking tot de Uitvoerings-agenda Ouderenhuisvesting 2024-2027. Hierin wordt 'ouderen betrekken bij de planvorming' als een noodzakelijke maatregel genoemd. In haar reactie op dit ongevraagde advies stelt het DB van Zuidoost voor om toekomstige seniorenhuisvestingsprojecten, waarvoor nog geen participatieplan is gemaakt, ter beoordeling voor te leggen aan het NSZ.

Op die manier zal de doelgroep nadrukkelijk betrokken worden bij de planvorming.

Lang Leven Thuisflats

In Amsterdam is een pilot-project gestart om ouderenhuisvesting zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Negen flatgebouwen zijn hiervoor aangewezen. Het Flevoflatgebouw is hier een van. Wooncorporaties en zorg- en welzijnsinstellingen zetten zich in om woon(zorg)concepten te ontwikkelen die inspelen op de behoeften van ouderen om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te blijven wonen, ook als de zorgvraag zwaarder wordt. De woningcorporatie neemt de aanpassingen aan de woning en de veiligheid in het flatgebouw voor zijn rekening. Er komt een aanspreekpunt voor mantelzorgers en bewoners en een vast zorgteam kan snel inspelen op de wensen en behoeften van de bewoners. De nauwe samenwerking tussen welzijn, zorg en wonen is gericht op preventie door tijdig ingrijpen, waardoor de vraag naar meer zorg wordt uitgesteld.

Voortgang Robert Kochplantsoen 19

In DWARS nummer 243 van juni dit jaar, wordt in het artikel 'Niet over Rozen', beschreven hoe het ouderen wooncollectief Villa des Roses zich al acht jaar inzet om de bestemming Ouderenhuisvesting van het pand Robert Kochplantsoen 19 vorm te geven.

In 2016 werd die bestemming, na buurtraadpleging, bepaald door de Deelraad en de Centrale stad. Hoewel er al jaren een (ouderen)wooncrisis is, en Villa des Roses al jaren 'in de startblokken' staat, gesteund door de OAR, blijft voortgang uit. Het pand is eigendom van de Gemeente en de beoogde Corporatie is Habion.

In de uitvoeringsagenda Ouderenhuisvesting 2024-2027 is de uitgangsgedachte: 'Ouderen zullen de stap moeten zetten om vroegtijdig na te denken over een woning die geschikt is om oud in te worden'. Daarbij wordt ingezet op geclusterde woningen en onderlinge informele zorg. Villa des Roses is in 2013 ontstaan vanuit deze intentie. De ambitie van de gemeente in verband met bouw- en verbouwoopgave voor ouderen is groot, staat in de Uitvoeringsagenda. Volgens de laatste informatie echter zal het tot minstens 2028 duren voordat de bestemming gerealiseerd is. Dat betekent dus dat een uitermate geschikt locatie dan meer dan 12 jaar niet ingezet is om de Ouderenwooncrisis te helpen verlichten.

Het toont verder dat de geïnvesteerde energie van een burgerinitiatief niet veel oplevert. Veel van de initiatiefnemers zijn dan te oud geworden om nog een collectieve woonvorm tot stand te kunnen brengen. #

Reageren?

Annette Wiese: wiesegca@gmail.com
Els Nicolas: enicolas@xs4all.nl
Tunny Jongejan-Maat: t.jongejanmaat@chello.nl
Frank Stork: 020 665 10 63

Dynamo

Welzijnsorganisatie Dynamo in Amsterdam stimuleert en ondersteunt bewoners om actief mee te doen aan de samenleving. Zoals: vrijwilligerswerk, activiteiten in de buurt, mantelzorgondersteuning, hulp via buurtteam, activiteiten om talent te ontwikkelen, activiteiten om te leren. Zodat niemand aan de kant hoeft te staan.

Informatie

www.dynamo-amsterdam.nl
www.dynamojeugd.nl
info@dynamo-amsterdam.nl
 telefoon 020 46 09 300
facebook Dynamo beweegt tot meedoen
instagram dynamo_amsterdam

Hulp nodig?

Heeft u vragen over geld, zorg, meedoen, wonen, gezondheid, werk en/of veiligheid? Medewerkers van Buurtteam Amsterdam staan voor u klaar.
www.buurtteamamsterdam.nl
info@buurtteamamsterdam-oost.nl
 telefoon 020 46 20 300

Post Oost

Voor opstap naar werk, vrijwilligerswerk en activiteiten
www.postoost.nl

Voor Elkaar in Oost

Voor praktische hulp of een luisterend oor.
www.dynamoamsterdam.nl/voor-elkaar-in-oost
 telefoon 020 46 09 300

Vrijwilligers in het zonnetje

Onze vrijwilligers zijn zeer waardevol voor de organisatie. Zonder hen zou Dynamo niet zijn wat het is! Daarom zetten we onze vrijwilligers graag in het zonnetje.

Jaarlijks hebben we de 'Maand van de Dynamovrijwilliger' in de maand mei met een verkiezing van vrijwilliger van het jaar en verschillende vrijwilligersactiviteiten. Ook Dynamolocaties waarderen de tomeloze inzet van hun vrijwilligers en willen met eigen initiatieven hen graag bedanken. Een mooi voorbeeld is het *Kraaikrantje* met een speciale vrijwilligerseditie. Hierin vertellen verschillende vrijwilligers in de Kraaipan

over hun werk, ervaringen en leuke anekdotes. Er staan tips in de krant en interessante weetjes. Kortom, je krijgt een inspirerend kijkje in de keuken van vrijwilligerswerk bij Dynamo.

Van het bereiden van gerechten in het buurtrestaurant en het begeleiden van de leesclub, tot het geven van naailes en er gewoon zijn voor de buurtbewoners tijdens de koffie-inloop. De mogelijkheden

als vrijwilliger bij Dynamo zijn oneindig. Daarnaast kun je als vrijwilliger ook bepaalde trainingen volgen en leer je elke keer tijdens je werk wel iets nieuws. #

Ben je enthousiast en wil jij ook graag een steentje bijdragen in jouw buurt? En iets betekenen voor buurtbewoners? Kijk op dynamo-amsterdam.nl/voor-vrijwilligers of neem direct contact op via vrijwilligers@dynamo-amsterdam.nl

Gratis lunch voor mantelzorgers in Oost Dag van de mantelzorg

Eén op de drie Amsterdammers is mantelzorger. De zorg voor een naaste vergt behoorlijk wat. Soms ben je als mantelzorger zo druk met zorgen voor een ander, dat je jezelf haast vergeet.

Daarom organiseert Dynamo regelmatig activiteiten die erop gericht zijn om mantelzorgers even een moment voor zichzelf te geven, samen met andere mensen die ook voor iemand zorgen.

voor mantelzorgers in Oost. We nodigen mantelzorgers uit voor een gezellige, geheel verzorgde lunch in zijn/haar buurt, samen met andere Amsterdamse mantelzorgers. De lunch wordt georganiseerd door Civic Amsterdam en Dynamo. #

In het kader van de jaarlijkse Dag van de mantelzorg organiseren we op vrijdag 8 november een gratis lunch

www.dynamo-amsterdam.nl/dag-van-de-mantelzorg

dynamo samen in de buurt

De Kraaipanvrijwilligers in het zonnetje

Het kraaikrantje

www.dynamo-amsterdam.nl

nojaor 2024

Dit is een speciale editie van het Kraaikrantje, waarin wij graag onze vrijwilligers in het zonnetje zetten. Kraaipan draait namelijk op vrijwilligers en wij waarderen hun tomeloze inzet. In deze editie vertellen verschillende vrijwilligers over hun werk en ervaring in de Kraaipan, geven we tips voor vrijwilligers en doet de Vrijwilligersraad van Dynamo een oproep.

UITGELICHT

- Ontmoeting, gezelligheid en verbinding
- Een kijkje in de keuken van de Kraaipan
- Stilzitten is niks voor naaidocent Joke
- Even voorstellen... Ahmed
- Gezond eten met Simonette
- Koffiekamer voor Turkse vrouwen
- Greet: "Kom vrijwilligerswerk doen!"
- Een makkie voor vrijwilligers
- Draag jij een steentje bij?

Voorwoord

Sandra Dos Santos, facilitair beheer van de Kraaipan, en ik willen graag de vrijwilligers van de Kraaipan in het zonnetje zetten, vandaar deze krant.

Het buurthuis of tewelhuis van de wijk wat de Kraaipan is, draait op vrijwilligers. Zonder de inzet van deze mensen uit de buurt zou de Kraaipan niet bestaan. De maandagochtend koffie-inloop draait op vrijwilligers, het buurtrestaurant op dinsdag en vrijdag draait op vrijwilligers, de Turkse vrouwengroep draait op vrijwilligers, de leesclub draait op vrijwilligers, de naaclub draait op vrijwilligers en ga zo maar door. Kortom, genoeg redenen om een paar vrijwilligers uit te lichten. Zij staan wat ons betreft voor alle vrijwilligers die zich inzetten in de Transvaalbuurt voor de Kraaipan.

Wil je je aansluiten bij één van de bestaande activiteiten, laat het ons weten. Mocht je zelf een idee hebben en graag iets organiseren of doen voor je buurt, dat kan ook. We zijn altijd op zoek naar nieuwe initiatieven om de buurt te verrijken!

Verder is iedereen welkom om bij de Kraaipan langs te komen voor een kop koffie en/of een praatje.

Jeannette Reurslag,
Coördinator Kraaipan
jeurslag@dynamo-amsterdam.nl

Kraaipan in de Transvaalbuurt

Dynamolocatie Kraaipan is gevestigd op de begane grond van de historische Kraaipanschool in de Transvaalbuurt. Buurtbewoners kunnen hier terecht voor ontmoeting, gezelligheid, verbinding en dagbesteding.

Activiteiten
Er worden diverse activiteiten georganiseerd. Een koffie-inloop om tijdens een lekker kopje koffie of thee met elkaar bij te praten. Een ontmoetingsmiddag om gezellig samen te lunchen. Of een leesclub om op de hoogte te blijven van het laatste nieuws. Voor creatievelingen wordt de naaclub georganiseerd en voor iedereen die op zoek is naar rust en ontspanning is de yoga en meditatatieles geschikt. In de Kraaipan is ook het dagcentrum Kraaipan gevestigd. Een ontmoetingsplek voor mensen met klachten van vergeetachtigheid. Hier ontmoeten wekelijks drie verschillende groepen ouderen elkaar.

Over de buurt
De Transvaalbuurt in Amsterdam Oost heeft een Joodse geschiedenis. Veel Joden verhuisden naar Transvaal toen vanaf de eeuwwisseling tot in de Tweede Wereldoorlog de oude Jodenbuurt rond het Waterlooplein gesaneerd werd. Mede daardoor was de buurt in het begin van de jaren 40 vrijwel volledig Joods. Op 20 juni 1943 vond echter een grote razzia plaats en werden meer dan 5.500 Joodse bewoners van de Transvaalbuurt uit hun huizen gehaald en getransporteerd. Inmiddels is Transvaal een multiculturele buurt en één van de kinderrijkste buurten van de stad. Was de Transvaalbuurt eerst een achterstandswijk, door een intensieve wijkreuk kreeg de buurt een opwaardering op sociaal, cultureel en economisch gebied.

Kraaipan, Hofmeyrstraat 67, 1091 LX Amsterdam. In de Kraaipan werken wij samen met ZGAO, Ynara, Buurtteam Amsterdam Oost en Oese Zorg

EVEN VOORSTELLEN... Vrijwilliger Ahmed

Vrijwilliger en buurtbewoner Ahmed is een vrolijke, warme man die graag anderen helpt. Hij is inmiddels alweer zes jaar vrijwilliger bij dagcentrum Kraaipan en vertelt: "Ik ben een harde werker, altijd actief en ik voel me nuttig door aan het werk te zijn."

Warm bad
Hij vervolgt: "Bij Kraaipan werd ik vanaf het eerste moment met open armen ontvangen. Het voelde meteen als een warm bad. Mijn collega's zijn erg aardig en ik kan goed overweg met de buurtbewoners. Ik kom nu twee dagen per week naar Kraaipan waar ik onder andere de Marokkaanse groep begeleid. Dit is een groep van allemaal mannen en één vrouw, het varieert per keer met hoeveel we zijn. Daarnaast ondersteun ik mijn collega's door het zetten van koffie en thee voor buurtbewoners en ik help met schoonmaken en opruimen."

Waardering
Vrijwilligerswerk geeft Ahmed veel plezier. "Ik help graag de ouderen die hier komen. Ik help ze met zitten, ik geef ze koffie of thee, praat met ze of we spelen samen een spelletje. Ik maak van nature ook veel grapjes en ik merk dat dit goed wordt ontvangen en dat ik daarmee hun dag verlicht. Ik krijg waardering en het geeft mij vervolgens veel voldoening!"

Dagcentrum Kraaipan is in samenwerking met Zorggroep Amsterdam Oost (ZGAO)

"Ik raad iedereen aan om vrijwilligerswerk te gaan doen. Het is goed voor zowel jezelf als voor de ander(en)."

Ook als Dynamovrijwilliger aan de slag? Neem contact met ons op via vrijwilligers@dynamo-amsterdam.nl

Samen spelen, ontdekken en leren?

voorschool De Archipel
Emmy Andriessestraat 56
ma t/m vr
8.20-13.40 uur

Leeftijd
2-4 jaar

dynamo jeugd
www.dynamospeelplek.nl

Telefoon 020 44 20 333
peuters@dynamo-amsterdam.nl
www.dynamospeelplek.nl

Team OOST

Van energielabel G naar D

Duizenden Amsterdamse woningen hebben nog enkel glas. Huurders kunnen hun verhuurder vragen om dubbel glas te plaatsen en verhuurders moeten meewerken aan een redelijk voorstel voor dubbelglas. Met hulp van !WOON is het de bewoners van 73 huurwoningen aan het Christiaan Huygensplein gelukt eindelijk isolerende beglazing in nieuwe kozijnen te krijgen én een beter energielabel.

In 2019 benaderden een aantal bewoners !WOON; ze wilden dubbel glas. Het advies was om eerst een bewonerscommissie op te richten. !WOON en de commissie organiseerden daarop een bewonersavond waar unaniem werd besloten om te streven naar dubbel glas. Dit markeerde het begin van een lang en soms moeizaam proces. Bewoner: 'Op advies van !WOON hebben we met een aantal enthousiaste burens in 2019 een bewonerscommissie opgericht. Behoorlijk wat burens hebben ons hierin gesteund en we hebben vastgehouden aan ons belangrijkste en enige doel: vervangen van ramen en kozijnen.'

Hoop en teleurstelling

De eerste gesprekken met de verhuurder werden gestart, maar liepen al snel op een dood spoor. Zodoende richtte de commissie samen met !WOON zich in 2021 tot de particuliere eigenaar van het complex. En met succes! Dit leidde tot onderzoek naar verschillende ver-

duurzamingsmogelijkheden en de impact op het energielabel. Maar ondanks de positieve vooruitzichten, kregen de bewoners eind 2021 teleurstellend nieuws: de eigenaar besloot de woningen te verkopen en niet te investeren in nieuwe kozijnen en beglazing. Ondanks deze tegenvallers liet de bewonerscommissie zich niet uit het veld slaan en bleef actief in gesprek met de eigenaar. Met een positieve uitkomst: hij bood dakisolatie en zonnepanelen aan zonder huurverhoging. Toch bleven de bewoners aandringen op dubbel glas. Uiteindelijk, eind 2022, gaf de eigenaar toe aan de verzoeken van de huurders. Bewoner: 'Het is het allemaal waard geweest. Ons wooncomfort is er een stuk op vooruit gegaan. De huurverhoging van € 35,- is heel schappelijk en de zonnepanelen ondersteunen in de maandelijkse kosten.'

Aanhouder wint

Bewoner: 'De hulp en kennis van !WOON was enorm waardevol, niet

Dubbel glas in huurwoningen aan Christiaan Huygensplein

alleen voor ons als bewoners, maar ook voor de eigenaar. Als bewonerscommissie sta je met !WOON naast je sterker in het gesprek met de verhuurder. Zonder Jamal van !WOON was dit niet zo goed verlopen en hadden we dit mooie resultaat misschien niet gekregen.' Met een redelijk voorstel van een huurverhoging van € 35,- per maand voor isolerende ramen in nieuwe kozijnen, en na het behalen van de benodigde vergunningen en 70% draagvlak onder de bewoners, konden de werkzaamheden begin 2024 van start gaan. De woningen zijn hierdoor aanzienlijk 'vergroend' én zijn van energielabel G naar D gegaan.

De bewoners in het tegenovergelegen pand hebben nu ook de hulp van !WOON ingeroepen. Met als resultaat dat ook hier binnenkort isolerende beglazing wordt geplaatst. #

Woon je in een slecht geïsoleerde huurwoning? Heb je een hoge energierekening? Wil je meer comfort? Stichting !WOON biedt gratis advies en ondersteuning voor huurders. Kijk op <https://www.wooninfo.nl/dubbelglas> of neem contact op via energie@wooninfo.nl.

Uw Amsterdamse makelaar met kennis van zaken en al meer dan 20 jaar een betrouwbare specialist in het hart van Oost-Watergraafsmeer!

UW BUURTMAKELAAR!

DE HEREN VAN SNOEK
MAKELAARDIJ

VBO **MAKELAAR**

020 46 30 100

deherenvansnoek.nl ▲ Linnaeuskade 6 ▲ 1098 BC Amsterdam

Ekodis
Natuurvoeding

UW BIOLOGISCHE
BUURTSUPER IN OOST!
BEUKENPLEIN 73

SINDS 1983
WWW.EKODIS.NL

NEDLES
Nederlands voor anderstaligen
Dutch for Internationals

Would you like to learn Dutch or improve your Dutch?
You're welcome at **NedLes**! We offer courses at all levels.

- flexible
- small groups
- dedicated teachers

Please check our website, mail us or call us for an appointment, or just pass by our school at the

Derde Oosterparkstraat 271, 1092 EA Amsterdam
www.nedles.nl ■ info@nedles.nl ■ 020 8460011

'de no-nonsense makelaar van Amsterdam Oost'

JANSEN SMIT

makelaars taxateurs

- ✘ AANKOOP
- ✘ VERKOOP
- ✘ TAXATIES

020 - 261 91 66 info@jansensmit.nl www.jansensmit.nl

Dwars door het recht

Het Juridisch Spreekuur van de Hogeschool van Amsterdam behandelt actualiteiten die met het recht te maken hebben.

Financieel misbruik bij ouderen

Tekst: Romy Smit

Ieder jaar worden er gemiddeld 30.000 ouderen in Nederland financieel misbruikt. Dat gebeurt vaak door een familielid, maar het kan ook iemand anders zijn van wie de oudere afhankelijk is, zoals professionele hulpverleners of een vrijwilliger.

Ouderen zijn vaak afhankelijk van anderen omdat zij het lastig vinden om zelf hun financiën zelfstandig te beheren. Dit maakt hen kwetsbaar. Er zijn verschillende signalen die kunnen aantonen dat een oudere wordt uitgebuit. Geld, goederen of waardevolle spullen verdwijnen of er zijn onverklaarbare geldopnames of kosten. Plotseling is er geldgebrek en rekeningen worden niet op tijd betaald. Er kan verbaal geweld zijn of een oudere wordt bedreigd als die zich probeert te verzetten.

Verwaarlozing

Ook als vermoedens besproken worden is er verbaal geweld, of in elk geval weerstand. En plotseling vraagt een oudere om een wijziging van het testament in aanwezigheid van een familielid. Verwaarlozing van de omgeving en/of het uiterlijk kan ook een teken zijn. Misbruik kan ook de vorm aannemen van boodschappen voor zichzelf betalen met de pinpas van een ander, bedragen overmaken naar de

eigen rekening, bezittingen stelen, pinpasfraude, gedwongen wilsbeschikking of hypotheekopname, koop op naam van slachtoffer en financieel korthouden. Voormalig stagiaire Luna Steinhoff van Het Juridisch Spreekuur heeft onderzoek gedaan naar het financieel uitbuiten van ouderen in Nederland. Ze toont aan dat er verschillende aspecten zijn waardoor het probleem toeneemt. Er is nu een campagne om ouderen te waarschuwen en de omgeving alerter te maken.

Hulp

Zo is er een sociale kaart gekomen die duidelijk maakt waar slachtoffers van financieel misbruik terecht kunnen. Dat maakt ook hulpverleners, medewerkers en vrijwilligers meer bewust. Als er een vermoeden is van financieel misbruik, kan dat bij verschillende instanties worden gemeld, bijvoorbeeld bij de huisarts. De OBA biedt hulp aan bij digitale vragen, bij Veilig Thuis zijn er deskundigen die over financieel mis-

bruik kunnen praten (zij bieden 24 uur per dag, 7 dagen per week, advies en ondersteuning). Puur Zuid helpt alleenstaande ouderen, het Buurteam heeft een gratis inloopsprekuur voor vragen over zorg, wonen gezondheid, werk, geld, ontmoeten of veiligheid. Maar natuurlijk biedt Het Juridisch Spreekuur hierover ook gratis juridische hulp en advies. #

Heeft u nog vragen of hulp nodig? Wij staan klaar om u gratis te ondersteunen bij sociaal-juridische en maatschappelijke vragen.

Buurtcampus Oost in de OBA
Linnaeusstraat 44. HJS-Sprekuur op woensdagen van 9.30 tot 17.00 uur.
website: www.buurtcampusoost.nl,
e-mail: hello@buurtcampusoost.nl.

Het Juridisch Spreekuur
Wibautstraat 5a, 2e etage (02A08).
maandag t/m donderdag van 9.00 tot 17.00 uur. telefoon: 06 211 588 82,
e-mail: hjs@hva.nl
website: www.hva.nl/hjs,
instagram: @hva_hjs, X: @hva-hjs

Fietstocht langs Vrijwilligersplekken

Op 6 september organiseerde Vrijwilligers Centrale Amsterdam een fietstocht langs diverse vrijwilligersorganisaties in Watergraafsmeer. Code geel en OV Stakingen hielden deze helden niet tegen, bijna iedereen die zich aangemeld had was er.

Ze stapten op de fiets en maakten kennis met het vrijwilligerswerk in de buurt. De tocht ging langs Kinderboerderij de Werf, waar ook de Oba en Heen&Weer zich presenteerden.

Vervolgens fietsten ze met wind mee naar Stek Oost en daar waren ook Lola Leegstand en Gered Gereedschap. De laatste stop was bij Museum Tot Zover, waar tevens het Geheugen van

Oost en het Tassenproject van de Bron zijn vrijwilligerswerk in de picture zette. De nieuwe potentiële vrijwilligers waren onder de indruk van de mogelijkheden en ook de organisaties onderling hebben genoten van deze ochtend. #

Ook vrijwilligerswerk doen? Bel of mail Mona Dahir van VCA: 06 383 263 17, m.dahir@vca.nu

#Dwars
De gratis advertentierubriek van Dwars door de buurt.
Deze rubriek is bedoeld als service voor onze lezers. U kunt als particulier of stichting een gratis advertentie, oproep of mededeling plaatsen. Er worden geen commerciële boodschappen geplaatst. Uw informatie moet voor de deadline bij ons binnen zijn en mag hooguit uit 200 tekens bestaan.
Zie het colofon elders in deze krant voor deadline en mailadres.

Iggertjes

Bamboe
In mijn tuin liggen bamboewortels onder de tegels. Die zijn gaan woekeren vanuit een buurtuin.
Ze moeten weg. Deze klus is te zwaar voor mij alleen. Wie zou mij willen helpen?
e-mail: i.a.langedijk@gmail.com

Koor
Zingen houdt je jong, zorgt voor verbinding en is ook goed voor hart, longen en geest! Het Interkerkelijk Koor Watergraafsmeer zoekt nieuwe leden.
Wij repeteren 1x per 14 dagen. Zie onze website: www.ikw-amsterdam.nl

Saxofonist
Muziek raakt het hart. Mijn naam is Eva Bottinga en als Amsterdamse saxofonist wil ik graag bijdragen aan jullie onvergetelijke momenten, bv bruiloft, verjaardag, herdenking of ander bijzonder evenement.
Met live saxofoon vertaal ik jullie favoriete muziek naar een unieke en persoonlijke versie die mensen raakt. Van vrolijke melodieën tot ontroerende klanken: mijn doel is om herinneringen te creëren die lang blijven nazinderen. Op zoek naar een manier om jullie speciale dag onvergetelijk te maken? Neem gerust contact met me op via info@evabottinga.com

DAVID ELDERS
begravenis & crematie

kleinschalig rouwcentrum
persoonlijke uitvaartverzorging

020 6252201
dag en nacht

Kruislaan 235 Amsterdam
www.uitvaartcentrumelders.nl

Nieuws uit Oost in je mailbox

oost-online
Nieuws en ontdekken tussen Amstel en IJ

Vrijwilligers Centrale Amsterdam

Wat past bij jou?
Meer dan 1.000 leuke vrijwilligersvacatures

Spreekuren vrijwilligerswerk
Post Oost: di van 9 tot 17 uur en do van 13 tot 17 uur.
Gezondheidscentrum IJburg: do van 9 tot 12 uur.

Maak een afspraak: 0638326317
Oost@vca.nu | www.vca.nu

Bespaar op je energierekening met een bezoek van de energiecoach!
De energiecoach komt in Amsterdam

Gratis

- gesprek over energie besparen in huis
- ontvang gratis bespaarproducten
- minder kou of tocht en meer comfort
- minder energie verbruiken en een lagere rekening

www.wooninfo.nl/energiecoach

IWOON helpt. Gratis en goed.
020 5230 190

Moederpoes

Altijd uitgehongerd

Een jaar geleden zag ik een vreemde kat bij het huis. Lichtgrijs, gewoon model. Heel atletisch. Ze klom als een aapje tegen een twee meter hoog hek van gaas op en sprong van het hek één meter hoog op een hooizolder. Een paar weken later bleken er twee kleintjes bij haar te zijn. Geen babies meer, Ongeveer half zo groot als zij. Toen begreep ik die hooizolder. Dat was een veilige plaats. Niemand kon daar komen. Daar heeft ze die kleintjes gekregen

en de eerste maanden gevoed. Stel je eens voor. Een wilde poes. Ze vangt muizen en ratten en moet tien, vijftien keer per dag tegen dat hek op om bij de kleintjes te komen. En toen ze oud genoeg waren heeft ze ze in haar bek genomen en is ermee omlaag geklommen. Die kleintjes waren erg schuw maar zij liet zich benaderen. We zetten toen geregeld wat brokjes voor haar neer. Ze at alles op wat je haar gaf. Altijd uitgehongerd.

Ron de Zeeuw schrijft de stukjes. Connie Dekker tekent Stinks en maakt de pagina. De foto van de poesjes zijn gemaakt door Connie. CC BY-NC-SA.

Schommelen met een dikke buik.

Aan het begin van dit jaar zagen we de moeder weer bij ons huis. Duidelijk zwanger. Ze liep met een hele dikke buik te schommelen. Ze was inmiddels gewend om in de garage brokjes te eten. Ik heb daar een grote doos neergezet, met een ingang erin geknipt, en een kussen erin met een dekentje. Ze inspecteerde de doos en ging erin liggen. Toen ik een half uurtje later ging kijken was er een poesje geboren. Na een dag lagen er vier poesjes in. Zo groot als flinke muizen. We gaven de moeder veel eten zodat ze niet op jacht hoefde. Het was namelijk nog best koud in februari, en pasgeboren poesjes kunnen zichzelf nog niet verwarmen. Het nest moet warm zijn of moeder moet op ze liggen. Anders gaan ze dood. Na drie weken waren ze ineens allemaal weg. Moeder ook. Dat gebeurt soms. Moeder denkt dan dat het nest niet veilig is, en ze brengt de kleintjes één voor één naar een andere plek. Maar het is niet goed afgelopen. We hebben de kleintjes nooit meer gezien. Moeder zagen we pas na een maand weer. Alleen. Ergens deze zomer kwam ze ineens het huis in. Via het kattenluikje. Dat

was nooit eerder gebeurd. Ze bleek weer hoogzwanger. Een enorme buik. Ze kende mij inmiddels goed en liep achter me aan tot in mijn werkkamer. Daar heb ik snel weer een grote doos neergezet, met kussen en dekentje erin. Ze ging er meteen in.

Vijf minuten later was het eerste poesje geboren.

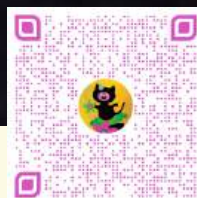
In de loop van de dag kwamen er nog vier dus vijf in totaal. Ze groeiden goed en moeder at zich onafgebroken vol. We gaven haar gezonde brokjes van een duur merk en blikjes tonijn. Een moeder met kleintjes moet goed eten, toch? Na ongeveer een week gingen de oogjes van de kleintjes open en na twee weken begonnen ze al rond te kruipen. Maar meestal lagen ze op en onder elkaar te slapen. Het was nu begin juli en rond de dertig graden, dat is de ideale temperatuur voor baby poesjes. Na drie weken lag er een poesje dood in de doos. Waarschijnlijk gestikt onder moeder. Dat gebeurt soms. Moeder staat meestal heel voorzichtig tussen ze in en gaat ook voorzichtig liggen, maar met vijf poesjes kan ze er eentje wel eens niet zien. En die drukt ze dan in het kussen.

Mijn werkkamer veranderde langzaam in een dierenverblijf.

Overall liggen speeltjes, kurken, kartonnen dozen, sokken, slippers. Er zijn geen schemerlampjes meer. De vier poesjes hebben een gelijk ritme. Ze slapen samen, worden samen wakker, zitten vaak samen te poepen in een bak, eten samen, spelen samen. Het zijn twee jongens en twee meisjes. Eén van de meisjes is altijd wat achtergebleven. Ze was maar 250 gram (zo zwaar als een pakje boter) toen de andere drie al 350 gram wogen. We hebben haar toen wat bijgevoerd met een flesje. Ze was ook altijd een beetje afzijdig. De drie dikkerdjes sliepen tegen elkaar in een mandje, en zij op de rand. We noemden ze toen de drie biggetjes knir, knor en knar, en zij het kleine boze wolfje. We noemen haar nog steeds Wolfje. Ze zijn nu drie maanden. Heel af en toe drinken ze nog bij moeder, maar meestal eten ze alle vijf brokjes. We hebben nu negen poezen en dat is wat veel. Vooral voor de vier oudere poezen. Die weten niet wat ze overkomt als de vier kleintjes rond dartelen. Het Wolfje blijft bij ons, maar van de andere drie weten we het nog niet.

Lees meer over onze poezen en hondje in de www.dierenkrant-online.nl

Wie wil er een poesje uit Italië?